

Česká zemědělská univerzita v Praze
Provozně ekonomická fakulta
Katedra humanitních věd

Bakalářská práce
Rozhodující faktory rozvoje obce Koleč

Monika Dvořáková

© 2020 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Monika Dvořáková

Podnikání a administrativa

Název práce

Rozhodující faktory rozvoje obce Koleč

Název anglicky

The Decisive Factors of the Development of Koleč Municipality

Cíle práce

Práce se bude zabývat oblastí územní samosprávy. Konkrétně bude zaměřena na problematiku proměnných rozvoje vybrané obce a možnosti územní samosprávy přispět k rozvoji obce. Cílem práce je charakterizovat faktory, které mají rozhodující vliv na municipální rozvoj. Dílčími cíli práce, které mají přispět k naplnění hlavního cíle, je popsat hospodářské aspekty obce Koleč, politické zájmy a formy jejich prosazování a dále hodnotové a politické postoje obyvatel obce.

Metodika

Bakalářská práce bude případovou studií obce Koleč. Subjektem zájmu pro potřeby bakalářská práce bude vybraná obec. Objektem zájmu budou studované proměnné rozvoje dané municipality. Data potřebná k naplnění cíle práce budou získána zejména studiem dokumentů týkajících se obce (např. zápisy z jednání zastupitelstva, materiály obce, obecně závazné vyhlášky, apod.). Dalším zdrojem dat budou rozhovory s představiteli obce Koleč. Rozhodující část dat bude získána formou dotazníkového šetření. Respondenty budou občané vybrané obce.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

Koleč, místní rozvoj, územní samospráva, hodnotové postoje obyvatel

Doporučené zdroje informací

Balík, S. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.

Bernard, J. (ed.). Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2011. 978-80-7419-069-8.

ČMEJREK, J. – ČOPÍK, J. – BUBENÍČEK, V. *Demokracie v lokálním politickém prostoru : specifika politického života v obcích ČR*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.

UHLÍŘ, D. – BLAŽEK, J. – UNIVERZITA KARLOVA. *Teorie regionálního rozvoje : nástín, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1974-3.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Radek Kopřiva, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 5. 2. 2019

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 20. 2. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 23. 04. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Rozhodující faktory rozvoje obce Koleč" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 6. března 2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Radku Kopřivovi, Ph.D., za jeho odborné vedení, mnoho drahocenných rad a příjemné konzultace. Dále zastupitelům obce za poskytnutí rozhovoru a potřebné informace. Poděkování patří též samotné paní starostce Lence Skolilové za trpělivost a vstřícnost při získávání informací nezbytných k bakalářské práci.

Rozhodující faktory rozvoje obce Koleč

Souhrn

Práce se bude zabývat oblastí územní samosprávy. Konkrétně bude zaměřena na problematiku proměnných rozvoje vybrané obce a možnosti územní samosprávy přispět k rozvoji obce. Cílem práce je charakterizovat faktory, které mají rozhodující vliv na municipální rozvoj. Dílčími cíli práce, které mají přispět k naplnění hlavního cíle, je popsat hospodářské aspekty obce Koleč, politické zájmy a formy jejich prosazování a dále hodnotové a politické postoje obyvatel obce.

Bakalářská práce bude případovou studií obce Koleč. Subjektem zájmu pro potřeby bakalářská práce bude vybraná obec. Objektem zájmu budou studované proměnné rozvoje dané municipality. Data potřebná k naplnění cíle práce budou získána zejména studiem dokumentů týkajících se obce (např. zápisy z jednání zastupitelstva, materiály obce, obecně závazné vyhlášky, apod.). Dalším zdrojem dat budou rozhovory s představiteli obce Koleč. Rozhodující část dat bude získána formou dotazníkového šetření. Respondenty budou občané vybrané obce.

Klíčová slova: Koleč, místní rozvoj, územní samospráva, hodnotové postoje obyvatel

The Decisive Factors of the Development of Koleč Municipality

Summary

The bachelor thesis will deal with the area of territorial self-government. Specifically, it will focus on the variables of the development of the selected municipality and the possibilities of territorial self-government to contribute to the development of the municipality. The aim of this thesis is to characterize factors that have a decisive influence on municipal development. Partial goals of the thesis, which are supposed to contribute to the main goal, are to describe the economic aspects of municipality of Koleč, political interests and forms of their enforcement, as well as the values and political attitudes of the village inhabitants.

The bachelor thesis will be a case study of the municipality of Koleč. The subject of interest for the bachelor thesis will be selected municipality. The subject of interest will be the studied variables of the municipality's development. The data needed to fulfill the objective of the work will be obtained in particular by studying documents relating to the municipality (eg minutes of meetings of the council, materials of the municipality, generally binding ordinances, etc.). Another source of data will be interviews with representatives of Koleč. The decisive part of the data will be obtained through a questionnaire survey. The respondents will be citizens of the selected municipality.

Keywords: municipality of Koleč, local development, territorial self-government, value attitudes of the population

Obsah

1 Úvod	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika.....	12
3 Teoretická východiska	13
3.1 Veřejná správa	13
3.1.1 Funkce	13
3.1.2 Systém.....	14
3.1.3 Působnost	14
3.1.4 Členění	15
3.2 Státní správa	16
3.2.1 Orgány.....	16
3.2.2 Pravomoci.....	16
3.2.3 Stát	17
3.2.4 Funkce státu.....	17
3.2.5 Rozdělení moci	17
3.3 Samospráva.....	18
3.4 Územní samospráva	18
3.4.1 Obec	19
3.4.1.1 Typy obcí	19
3.4.1.2 Znak obce	20
3.4.2 Funkce obcí	22
3.4.3 Financování obcí v ČR.....	23
3.4.3.1 Struktura územního rozpočtu	23
3.4.3.2 Příjmy.....	23
3.4.3.3 Výdaje	26
3.4.4 Působnost obcí.....	28
3.4.5 Orgány obce	30
3.4.5.1 Zastupitelstvo	30
3.4.5.2 Rada	32
3.4.5.3 Starosta.....	33
3.4.5.4 Obecní úřad	34
3.4.5.5 Orgány zastupitelstva obce a rady	35

3.5	Zájmová samospráva.....	36
3.6	Regionální rozvoj venkovských obcí	36
3.6.2	Teoretická východiska.....	37
3.6.3	Venkovská obec	38
3.6.4	Aspekty rozvoje obcí.....	39
3.6.5	Rozhodující faktory rozvoje venkovských obcí	40
3.6.5.1	Ekonomika a vzdělání	40
3.6.5.2	Demografická struktura obyvatel.....	41
3.6.5.3	Lokální veřejný život	42
3.6.5.4	Fungování samosprávy a politická participace.....	43
3.7	Dosavadní výzkum v oblasti místního rozvoje.....	44
4	Základní charakteristika obce Koleč	48
4.1	Poloha obce.....	48
4.2	Historie obce	48
4.3	Symboly obce.....	49
4.4	Historické a kulturní památky v obci	50
4.5	Ekonomický, demografický, politický vývoj obce	52
5	Analýza dosažených výsledků z vlastního šetření.....	55
5.1	Analýza výsledků průzkumu veřejnosti	55
5.1.1	Základní charakteristika respondentů.....	55
5.1.2	Charakteristika života v obci	60
5.1.3	Vyhodnocení dotazníku.....	76
6	Diskuse	79
7	Závěr	85
8	Seznam použitých zdrojů	86
	Literární zdroje	86
	Ostatní zdroje	87
	Přílohy.....	89
	 Seznam obrázků	
	Obrázek 1: Uspořádání veřejné správy.....	15
	Obrázek 2: Faktory působící na rozvojové rozhodování.....	40
	Obrázek 3: Znak obce.....	50

Obrázek 4: Vlajka obce	50
------------------------------	----

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet obyvatel v obci Koleč k 1. 1. 2019	42
---	----

Seznam grafů

Graf 1: Věkové zastoupení respondentů	56
Graf 2: Vzdělání respondentů	57
Graf 3: Sociální postavení respondentů	58
Graf 4: Pobyť respondenta v obci	59
Graf 5: Místo pobytu respondenta	59
Graf 6: Celková spokojenost s životem v obci	60
Graf 7: Chybějící služby v obci	61
Graf 8: Účast na sportovních a kulturních akcích v obci	62
Graf 9: Postrádané kulturní akce	63
Graf 10: Problémové oblasti v obci	64
Graf 11: Informovanost o dění v obci	65
Graf 12: Zdroje získávání informací od obce	66
Graf 13: Hodnocení dosavadního rozvoje obce	67
Graf 14: Představa pojmu rozvoj obce mezi občany	68
Graf 15: Největší aspekty oblíbenosti u občanů	69
Graf 16: Hlavní problémy obce	70
Graf 17: Rozvoj obce v příštích letech	71
Graf 18: Hlavní podíl subjektů na rozvoji obce	72
Graf 19: Vnímání obecního zastupitelstva občany	73
Graf 20: Změna prostředí obce	74
Graf 21: Ochota občanů při účasti na rozvoji	75
Graf 22: Konkrétní zapojení občanů na rozvoji	76

1 Úvod

Český statistický úřad registruje k 27. 5. 2016 celkem 6258 obcí a újezdů. Mezi obcemi jsou velké rozdíly. Některé z nich nazýváme jako takzvané venkovské obce, jejichž hlavním znakem je nízký počet obyvatel – zpravidla do 2 000 osob. V České republice jsou obce s přívlastkem „venkovské“ zastoupeny zhruba ze 71 až 81 %. Venkovskou obcí je též obec Koleč, která je případovou studií v mé bakalářské práci.

Předmětem bakalářské práce je charakteristika proměnných rozvoje obce Koleč a možnosti územní samosprávy, které mohou přispět k rozvoji obce. Téma mé bakalářské práce je mi blízké, jelikož v obci Koleč žiji od narození. Od roku 2018 jsem také členkou místního zastupitelstva, konkrétně jako předsedkyně kulturní komise, takže jsem součástí plánování a organizace kulturních akcí, které jsou pořádané nejen pro místní občany, ale také pro širokou veřejnost, což může posílit cestovní ruch v obci a tím i další rozvoj obce.

Obec Koleč se nachází ve Středočeském kraji v okrese Kladno. Konkrétně ve středu mezi městy Kladno, Slaný a Kralupy nad Vltavou. K 1. 1 2019 v obci žilo 582 obyvatel. K obci patří dvě menší osady, Mozolín a Týnec, ve kterých žije okolo 65 obyvatel. První dochovaná zpráva o obci, dříve nazývané Holecs, pochází z blíže nespécifikovatelné listiny, datované mezi roky 1125-1140.

Bakalářská práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se zabývá popisem hlavních pojmů, které charakterizují územní samosprávu, obec, rozvoj obce a další pojmy. K vytvoření literární rešerše bude čerpáno z odborných publikací uvedených v seznamu použitých zdrojů v závěru této bakalářské práce. Praktická část je zaměřena na samotnou obec Koleč, její stručnou charakteristiku. Dále budou jednotlivě zmíněny proměnné, které se nejvýrazněji podílejí, případně mohli podílet, na dalším rozvoji obce. Praktická část bude obsahovat také výsledky dotazníkového šetření provedeného na občanech obce. Dotazník o několika otázkách bude pokladem pro analyzování občanských preferencí, požadavků či připomínek k současnému zastupitelstvu a k situaci týkající se dalšího rozvoje obce Koleč.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnocení problematiky proměnných rozvoje obce Koleč a nalezení vhodných možností územní samosprávy, které mohou přispět k pozitivnímu rozvoji obce.

Bakalářská práce je členěna na dvě části – teoretickou a praktickou část. V teoretické části se práce zabývá studiem odborné literatury odkazujícím na termíny a informace týkající se základních pojmů, které jsou v této bakalářské práci považovány za stěžejní. Jedná se zejména o faktory, které mají podstatný vliv na municipální rozvoj obce. Další částí bakalářské práce je podrobná charakteristika obce Koleč, která je případovou studií mé bakalářské práce. V bakalářské práci je popsána historie obce, obecní symboly, základní charakteristika obce a turisticky atraktivní místa v obci. Praktická část se zabývá zejména aspekty, které mají přispět k naplnění hlavního cíle, mezi něž patří charakteristika hospodářských aspektů obce Koleč, politické zájmy a formy jejich prosazování, hodnotové a politické postoje místních obyvatel, atd.

2.2 Metodika

Hlavními zdroji čerpání dat a informací ke zpracování bakalářské práce je studium odborných publikací. Dále sbírky zákonů, zejména Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích. K získání dat sloužících k vypracování praktické části bakalářské práce poslouží zejména dotazníkové šetření mezi místními obyvateli, rozhovory s představiteli obce Koleč či studium obecních dokumentů, zejména zápisy z jednání zastupitelstev, obecně závazné vyhlášky či další materiály vydávané obcí Koleč.

3 Teoretická východiska

3.1 Veřejná správa

Veřejnou správu je řazena obecně mezi správní právo, čerpá též z jiných věd či vědních disciplín.¹ Lze ji obecně charakterizovat jako veřejnou moc, která je vykonávána mimo moc zákonodárnou nebo soudní. Jedná se o správu veřejných věcí ve veřejném zájmu, kam se řadí zejména správa území (krajů, obcí), veřejných záležitostí (služby pro veřejnost) a správu financí (veřejné rozpočty) a veřejných budov a další. Realizace veřejné správy probíhá ve třech oblastech. Jedná se o státní moc, samosprávu, kterou členíme na územní a profesní, a jiné veřejnoprávní korporace.²

3.1.1 Funkce

Mezi funkce veřejné správy se řadí pět hlavních:

Nejvýznamnější je **funkce mocenská**, realizující svoji moc pomocí právního řádu. Veřejná správa je schopna rozhodovat o právech a povinnostech subjektů. Klíčovým nositelem veřejné moci je stát, který má pravomoc některé činnosti přenechat na jiné orgány.

K zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti jak uvnitř státu, tak za hranicemi se váže funkce **ochranná**.

Organizací státních záležitostí, zejména členěním státu na menší územní celky – regiony, kraje, okresy, obce, dále vytvářením organizačních struktur dle obsahu činností a organizací zdravotních, vzdělávacích služeb včetně služeb sociálního zabezpečení se zabývá **funkce organizační**.

¹ KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava, PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*: Wolters Kluwer ČR. 2012. ISBN 987-80-7357-910-4 12, s. 16

² BALÍK, Stanislav. *Komunální politika, obce, aktéři a cíle místní politiky*: Grada Publishing, a.s. 2009. ISBN 978-80-247-2908-4, s. 11

Regulační funkce zajišťuje dohled nad demokratickou společností. Zakládá si na politickém pluralismu, vzájemné komunikaci, solidaritě a toleranci.

Poslední funkcí je **funkce služeb veřejnosti**, která se zabývá zejména poskytováním sociálních, finančních, pečovatelských a hospodářských služeb.³

3.1.2 Systém

Veřejná správa se člení na dva systémy.

Centralizovaný systém veřejné správy je charakteristický pro autoritářské politicky systémy, výhradním subjektem je stát.

Zatímco **decentralizovaný** systém veřejné správy, někdy též nazývaný jako demokratický, praktikovaný zejména v demokratických státech, svěřuje část výkonu samostatným subjektům, nikoli však státu. Příkladem decentralizovaného systému je výkon veřejné správy samosprávnými orgány.⁴

3.1.3 Působnost

Působnost veřejné správy představuje právně vymezený okruh společenských vztahů, ve kterých územní celek vykonává svoji pravomoc. Veřejná správa může být vykonávána buď v samostatné, nebo přenesené působnosti.

Pokud subjekt hospodaří, nakládá se svým majetkem a rozhoduje o svých záležitostech samostatně, vykonává svoji činnost v **samostatné působnosti**. V tomto případě do ní je státu zasahovat pouze ve výjimečných případech a způsobem, který určuje zákon.

³ Veřejný sektor, veřejné statky a služby [online]. 2011 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z WWW: <https://www.rozvojobci.cz/news/verejny-sektor-verejne-statky-a-sluzby>

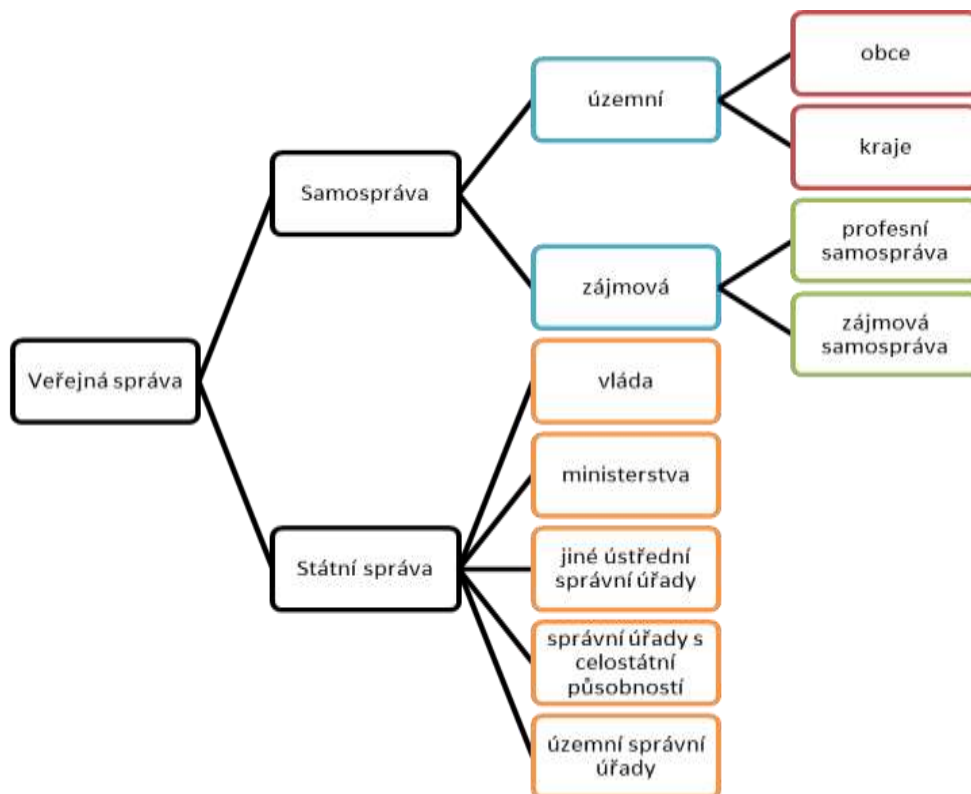
⁴ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*: Grada Publishing, a.s.. 2015. ISBN 978-80-247-5608-0, s. 11

Přenesená působnost státní správy je založena na principu, že samosprávné orgány, jako jsou kraje a obce, plní příkazy státní správy. Pro zajištění jejich fungování jsou samosprávné orgány dotovány ze státního rozpočtu.⁵

3.1.4 Členění

Na vrcholu veřejné správy je **vláda České republiky**, pod ní se nachází **přímí vykonavatelé státní správy**, kam se řadí například ministerstva a třetí kategorii tvoří **nepřímí vykonavatelé státní správy**. Ti se dále člení na orgány územní samosprávy, jako jsou kraje a obce, a jiné veřejnoprávní korporace.⁶

Obrázek 1: Uspořádání veřejné správy

Zdroj: Garep – vlastní zpracování

⁵ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*: Grada Publishing, a.s.. 2015. ISBN 978-80-247-5608-0, s. 24

⁶ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*: Grada Publishing, a.s.. 2015. ISBN 978-80-247-5608-0, s. 28

3.2 Státní správa

Státní správa je veřejnou správou, která je vykonávána státem přímo. Představuje moc veřejnou. Zabývá se organizačními činnostmi, podílí se na tvorbě zákonů a nese nařizovací pravomoci. Na celém území její působnosti působí rovnocenně. Státní správa je autoritativní a nezastupitelná. Jedná se o činnost státu, která je vykonávána níže uvedenými orgány.⁷

3.2.1 Orgány

Orgány státní správy jsou uspořádány hierarchicky. Nadřízený orgány může korigovat pravomoci podřízených orgánů. Subjektů realizujících výkon veřejné správy prostřednictvím státní správy je hned několik. Stát je ve veřejné správě zastupován vrcholným orgánem výkonné moci – **vládou**, dále **ministerstvy**, v jejichž čele stojí člen vlády, **jinými ústředními správními úřady** (například Český statistický úřad, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Český úřad zeměměřičský a katastrální, apod.), jež jsou reprezentovány osobou jmenovanou vládou, dále **správními úřady s celostátní působností**, kde je hlavním zástupcem Česká obchodní inspekce a Česká energetická inspekce a v neposlední řadě je stát zastupován **územními, správními úřady**, kam řadíme úřady práce, správy policie či finanční úřady.

3.2.2 Pravomoci

Státní správa se skládá ze čtyř základních pravomocí. Jedná se o moc **výkonnou**, která je vykonávána vládou České republiky. Další z pravomocí je moc **zákonodárná**, jejíž úkol spočívá v podávání návrhů zákonů vládě České republiky. **Kontrolní** pravomoc dohlíží na postupy a procesy probíhající uvnitř i vně týkající se fungování výkonu státní správy. Poslední z pravomocí se moc **nařizovací**, přidělující práva a povinnosti subjektům.

⁷ KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava, PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*: Wolters Kluwer ČR. 2012. ISBN 987-80-7357-910-4 12, s. 17

3.2.3 Stát

Státem se rozumí forma organizace lidské společnosti sdružující občany daného území v právní celek. Svrchovaný stát se tedy skládá z **pevně vymezeného území, stálého obyvatelstva** (stálými obyvateli jsou myšleni občané mající státní občanství a obývající území daného státu) a **organizované státní moci**.

3.2.4 Funkce státu

Mezi základní funkce státu se řadí 10 nejzásadnějších. Funkce **zákonodárna** spočívá ve vydávání zákonů, s jejichž pomocí stát koriguje chování občanů. K zajištění chodu státu prostřednictvím výkonných orgánů slouží funkce **výkonná**. **Organizační** funkce má za úkol správné organizační členění státu. Jednou z velmi důležitých funkcí, zejména pro občany, je funkce **bezpečnostní**. Jejím úkolem je zajišťovat ochranu občanům, majetku a obecně státu. Chodem národního hospodářství se zabývá funkce **ekonomická**. Další z funkcí týkající se kvality života občanů je **sociální** funkce, která se zaměřuje na seniory, nemocné občany či občany s jinými sociálními problémy. **Kulturní** funkce dohlíží na pečování o kulturní památky, usiluje o rozvoj vzdělání, výchovy, vědy a duchovní a hmotné kultury. Poslední z funkcí státu je funkce **společenská**.

3.2.5 Rozdělení moci

Moc výkonná sestává z **prezidenta republiky, vlády** a soustavy dalších státních orgánů, zejména **ministerstev a jiných správních úřadů**. Prezident je hlavou státu. **Vláda** je vrcholným orgánem. Ze své činnosti je odpovědná Poslanecké sněmovně.

Zákonodárnou moc v České republice tvoří Parlament ČR sestávající z dvou komor – **Senátu a Poslanecké sněmovny** Parlamentu ČR. Poslanci a senátoři jsou oprávněni podávat návrhy zákonů – mají tzv. zákonodárnou iniciativu.

Soudní moc je vykonávána nezávislými soudy, v jejichž čele stojí nezávislí a nestranní soudci, kteří jsou do funkce jmenováni prezidentem republiky se souhlasem Senátu.

Zvláštní postavení zaujímá **Ústavní soud**, jehož postavení je vymezeno v Ústavě ČR. Základním posláním Ústavního soudu je výkon soudní ochrany ústavnosti.

3.3 Samospráva

Samosprávu si lze představit jako veřejnou správu, která je vykonávána jiným orgánem než státem. Samospráva není závislá na státu, nemůže však bez něj fungovat. Stát vytváří zákony, kterými se samospráva řídí, do samotného fungování samosprávy ale zasahovat nemůže. Samospráva se zabývá záležitostmi uvnitř svého působení, nikoli okolím jako je tomu u státní správy.⁸ Za činnost samosprávy není odpovědný stát, ale sama samospráva. Samospráva se člení na dvě oblasti – **územní samosprávu a zájmovou samosprávu.**⁹

Samospráva se řadí mezi vlastnosti jistých subjektů společenského a státního života. Základními znaky těchto subjektů je zejména:

- samostatnost a nezávislost na jiných subjektech moci církevní
- rovnoprávnost se subjekty stejného řádu
- skupinový zájem, který samospráva preferuje
- existence ekonomické základny samosprávného celku¹⁰

3.4 Územní samospráva

Územní samosprávou se rozumí prostorově vymezený funkční celek, jehož pravomocí je samostatně rozhodovat o svých záležitostech. Základní principy fungování územní samosprávy stanoví Ústava ČR, dále jsou jejich pravomoci

⁸ KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava, PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*: Wolters Kluwer ČR. 2012. ISBN 987-80-7357-910-4 12, s. 16

⁹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*, 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk. 2008. ISBN 978-80-7380-086-4, s. 325

¹⁰ Pojem samospráva, znaky a druhy [online]. 2001 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z WWW: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pojem-samosprava-znaky-a-druhy-15446.html>

podrobněji vymezeny v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích a v zákoně č. 129/2000 Sb., o krajích. Územní samospráva rozlišuje dva základní stupně samosprávy. Jedná se o **základní územní samosprávné celky**, kterými jsou obce a **vyšší územní samosprávné celky**, jimiž jsou kraje.¹¹

Mezi základní principy výkonu územní samosprávy patří realizace vlastní samosprávné moci. Územní samospráva je samostatná, nezávislá a svobodná správa, vykonávána územním společenstvím občanů, která spravuje sama sebe.¹²

Jedná se o společenství obecní a krajská. Jednou z pravomocí územní samosprávy je vydávání podzákonných právních předpisů.

3.4.1 Obec

V České republice je pojem obec a její fungování vymezeno v zákoně č. 128/2000 Sb. o obcích: „Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.“¹³

Obec je tvořena ze dvou hledisek, z hlediska **územního**, jelikož obec je základní nejnižší organizační územní jednotkou¹⁴, a z hlediska **personálního**, neboli osobního, protože je tvořena společenstvím jejích obyvatel. Je tedy subjektem samosprávy a dle typu obce také vykonavatelem státní správy.¹⁵

3.4.1.1 Typy obcí

V současné době se rozlišuje několik typů obcí.

¹¹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*: Grada Publishing, a.s.. 2015. ISBN 978-80-247-5608-0, s. 26-27

¹² BALÍK, Stanislav. *Komunální politika, obce, aktéři a cíle místní politiky*: Grada Publishing, a.s.. 2009. ISBN 978-80-247-2908-4, s. 11-14

¹³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 1

¹⁴ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika, obce, aktéři a cíle místní politiky*: Grada Publishing, a.s.. 2009. ISBN 978-80-247-2908-4, s. 27

¹⁵ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*, 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk. 2008. ISBN 978-80-7380-086-4, s. 336

První z nich je **vesnice**, která je charakteristická zejména zemědělským zaměřením. **Městem** může být nazývána obec mající více než 3 000 obyvatel, na základě schválení předsedou PS PČR. Specifickým typem obce je **městys**, který se řadí mezi historické typy obcí. Velikostně jej lze zařadit mezi město a vesnici. V současné době je počet městysů daný, žádná obec se již nemůže městysem stát a to konkrétně od 17. května 1954¹⁶. Za městys jsou považovány obce, kde se v minulosti konaly týdenní a dobytčí trhy pro občany dané obce i obcí okolních. Příkladem městyse z okolí mého bydliště je městys Zlonice nacházející se nedaleko města Slaný. Posledním typem obcí je **statutární město**, jež je charakteristické členěním na obvody a městské části, které jsou samosprávné. Specifickým příkladem statutárního města je Praha, která je zároveň statutárním městem, krajem a hlavním městem České republiky. Další odlišností u statutárního města je odlišný název pro obecní úřad, který je v tomto případě nazýván magistrátem. Příkladem blízkého statutárního města je statutární město Kladno s 66 297 obyvateli (údaj k 31. 12. 2015).¹⁷

3.4.1.2 Znaky obce

Mezi základní znaky obce patří zejména sedm nejdůležitějších. Obec disponuje určitým stanoveným **vlastním územím**, tvoří ji jedno nebo více katastrálních území. Má **vlastní obyvatelstvo** - je tvořena osobami, které mají trvalé bydliště v dané obci, nebo jim zde bylo uděleno čestné občanství. Dále obec **vlastní majetek a hospodaří s ním dle** schváleného **rozpočtu**, který je sestavován každý rok na následující období a obec je povinna ho dodržovat. **Právní základ** je neméně důležitým znakem obce. Obec je veřejnoprávní korporace a právnická osoba, vystupující v právních vztazích, pod svým jménem a nesoucí odpovědnost vyplývající z těchto vztahů. Obce jsou oprávněny vydávat nařízení obce v přenesené působnosti a obecně

¹⁶ KADERÁBKOVÁ, Jaroslava, PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*: Wolters Kluwer ČR. 2012. ISBN 987-80-7357-910-4 12, s. 55

¹⁷ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*, 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk. 2008. ISBN 978-80-7380-086-4, s. 332-335

závazné vyhlášky v samostatné působnosti. Obce mají **právo na samosprávu**, které jim zaručuje Ústava České republiky. Obec může spravovat vlastní záležitosti samostatně prostřednictvím přímé či zastupitelské demokracie. Dalším typickým znakem obce je **rozvoj a udržování území obce**. A v neposlední řadě je obec tvořena **soustavou orgánů**, které zajišťují plynulý chod obce. Je tvořena zastupitelstvem, radou obce, výbory zastupitelstva, komisemi rady, starostou a obecním úřadem.¹⁸

Na základě přenesené působnosti se dále člení na osm kategorií obcí. Jedná se o:

- **hlavní město Praha**
- **obce I. stupně přenesené působnosti**
- **obce se stavebním úřadem**
- **obce s matričním úřadem** (těchto úřadů je v ČR pouze 14)
- **obce II. stupně přenesené působnosti** (neboli obce s pověřeným obecním úřadem, které disponují jednak matričním, tak i stavebním úřadem)
- **obce III. stupně přenesené působnosti** (neboli obce s rozšířenou působností, jež jsou zároveň i obcí s pověřeným obecním úřadem)
- **statutární města**
- **město Brno se zvláštní přenesenou působností**¹⁹

¹⁸ KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava, PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*: Wolters Kluwer ČR. 2012. ISBN 987-80-7357-910-4 12, s. 19

¹⁹ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s.. 2009. ISBN 978-80-247-2908-4, s. 24-25

3.4.2 Funkce obcí

V oblasti samostatné působnosti se rozlišuje sedm základních celků funkcí. První z nich, **funkce politická**, je jednou z nejrozsáhlejších. Zabývá se volbou orgánů obce, vyhlašování místního referenda, pojmenováním ulic či vytváření společenství s okolními obcemi.

Další neméně důležitou funkcí, zabývající se hospodařením obce, sestavováním a schvalováním obecního rozpočtu a závěrečného účtu, je **funkce ekonomická**. Mimo jiné řeší disponování s majetkem či zřizování peněžních fondů.

Infrastrukturní funkce je též velmi podstatnou. K jejím pravomocím patří zejména údržba místních komunikací v provozuschopném stavu. Místní komunikací rozumíme především komunikace, chodníky, stezky; nesmíme však opomenout na plynulý a bezchybný provoz kanalizací (v případě, že je v obci vybudována) a vodovodů.

Úkolem **bezpečnostní funkce** je zajišťovat v obci bezpečnost a ochranu občanů a obecního majetku před odcizením či poškozením. Bezpečností funkce je oprávněna zřizovat a organizovat činnosti obecní policie.

Sociální hlediska, mezi která řadíme například vzdělávání v obci (konkrétně zřizování mateřských či základních škol), zajištění zdravotní péče pro občany, dostupnost sportovního vyžití, dostatek kulturních akcí v obci či udržování veřejného pohřebiště, řeší **funkce sociální**.

Svozem, likvidací a udržováním hygienického pořádku a čistoty v obci je pověřena **ekologická funkce**, která je znatelná pro občany již na první pohled, není třeba podrobné důkladné šetření.

Poslední funkce, jež je zahrnuta prakticky ve všech funkcích výše uvedených, se nazývá **prognostická**. Tato funkce obstarává schvalování programů, dokumentů či plánů v teritoriu politickém, ekonomickém, organizačním či právním.

Veškeré výše uvedené funkce jsou vykonávány různými nástroji. Jedná se zejména o usnesení zastupitelstva, vydávání obecně závazných vyhlášek či ukládání sankcí v případě neplnění.²⁰

3.4.3 Financování obcí v ČR

3.4.3.1 Struktura územního rozpočtu

Rozpočet obce se skládá zejména z:

- příjmů a výdajů
- finančních vztahů k veřejnému sektoru
- finanční vztahy ke státnímu rozpočtu a fondům (dotace)
- finančních vztahů mezi rozpočtem obce a rozpočtem kraje (například dotace poskytnuté krajem do obecního rozpočtu)
- finanční vztahy k podnikatelským subjektům (například formou daní, místních či správních poplatků)
- finanční vztahy k ostatním obcím (příkladem mohou být dobrovolné svazky obcí – například Dobrovolný svazek obcí Budečsko)
- finanční vztahy k bankovnímu sektoru (poskytnuté půjčky od bankovních institucí)²¹

3.4.3.2 Příjmy

Hlavními zdroji financování obcí jsou příjmy **daňové**, **nedaňové**, **kapitálové** a **transfery**. Příjmy daňové, nedaňové a transfery řadíme mezi příjmy nenávratné, zatímco kapitálové příjmy jsou příkladem návratných peněžních prostředků.²² Největší podíl tvoří

²⁰ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s.. 2009. ISBN 978-80-247-2908-4, s. 30-31

²¹ KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava, PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*: Wolters Kluwer ČR. 2012. ISBN 987-80-7357-910-4 12, s. 248-249

²² PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*: Grada Publishing, a.s.. 2015. ISBN 978-80-247-5608-0, s. 98

daňové příjmy. Významné postavení mají také transfery, poskytované z veřejných rozpočtů a nedaňové příjmy, mezi které řadíme například příjmy z vlastní činnosti, z prodaného majetku či jeho pronájmu.²³

3.4.3.2.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy obcí jsou tvořeny šesti základními celky. Ve většině případů výběr daní zabezpečuje Finanční správa ČR. Výjimkou jsou místní a správní poplatky, jejichž výběr je plně v kompetenci obcí. Tvoří je:

- daň z přidané hodnoty (DPH)
- daň z příjmů právnických osob (DPPO)
- daň z příjmů fyzických osob (DPFO)
- daň z nemovitých věcí
- daň z hazardu
- různé místní a správní poplatky

Daňové příjmy tvoří tzv. **sdílené daně**, jejichž účelem je dělit vybrané prostředky obce mezi další subjekty rozpočtové soustavy, kam spadají obce, kraje a státní rozpočet. V případě sdílených daní platí pro stát i územní samosprávný celek stejná daňová základna a daň se řídí příslušným daňovým zákonem vydaným státem, do něhož obce nemohou zasahovat.²⁴ Dále daňové příjmy tvoří tzv. **svěřené daně**, někdy též nazývané jako **daně výlučné**, kdy výnos obce zůstává uvnitř dané obce, nemusí se dále dělit mezi více subjektů. Příkladem daně výlučné jsou obecní rozpočty daně z nemovitých věcí nebo státní rozpočet u spotřební daně.

3.4.3.2.2 Nedaňové příjmy

²³ Financování obcí v ČR [online]. 2017 [cit. 2019-04-03]. Dostupné z WWW:

<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6743008>

[http://www.cenia.cz/web/www/webpub2.nsf/\\$pid/CENMSFZS9TOS/\\$FILE/rozdily_ISO_EMAS.pdf](http://www.cenia.cz/web/www/webpub2.nsf/$pid/CENMSFZS9TOS/$FILE/rozdily_ISO_EMAS.pdf)

²⁴ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*: Grada Publishing, a.s.. 2015. ISBN 978-80-247-5608-0, s. 76

Řadí se mezi ně zejména příjmy z vlastního podnikání obce, příjmy za pokuty a penále, dary nebo například různé uživatelské poplatky.²⁵ Výše nedaňových příjmů je proměnlivá v závislosti na velikosti majetku a rozsahu vlastní činnosti, kterou může být například poskytování služeb nebo prodej zboží. Spíše okrajovou část nedaňových příjmů pak tvoří splátky půjček, výnosy z dlouhodobého finančního majetku či příjmy z prodaného majetku. Nedaňové příjmy jsou více ovlivněny územními samosprávnými celky na rozdíl od daňových či jiných druhů příjmů.²⁶

3.4.3.2.3 Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy jsou též nazývány jako **návratné zdroje** a řadí se spíše k okrajovým zdrojům příjmů obcí. V obci jsou získávány většinou úvěrem či půjčkou. Jsou však velmi důležitým příjmem, který obec využívá zejména při pořizování dlouhodobého majetku a financování nákladných investic.²⁷

3.4.3.2.4 Transfery neboli dotace

Jak již bylo zmíněno, transferům patří druhá příčka jako zdroje příjmů do obecního rozpočtu. Transfery mohou být poskytovány ze státního rozpočtu, či ze státních fondů, z krajských rozpočtů či z rozpočtů Evropské unie. Z těchto čtyř uvedených největší část tvoří transfery ze státního rozpočtu, které mají následující rozdělení:

- příspěvek na výkon státní správy
- ostatní dotace

Příspěvek na výkon státní správy představuje částku připadající na 100 obyvatel v dané obci, v níž obecní úřad vykonává státní správu.

²⁵ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s.. 2009. ISBN 978-80-247-2908-4, s. 35

²⁶ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*, 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk. 2008. ISBN 978-80-7380-086-4, s. 269

²⁷ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*: Grada Publishing, a.s.. 2015. ISBN 978-80-247-5608-0, s. 94

Ostatní dotace se skládají zejména z transferů od ministerstev. Největší podíl připadá na Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo dopravy a na Ministerstvo pro místní rozvoj. Dotace z těchto institucí plynou na zkvalitňování služeb pro občany, správu a údržbu vodovodů, kanalizací, ekologii či opravu komunikací v obci. Dále Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, které tvoří až jednu třetinu poskytovaných dotací, jelikož tyto prostředky slouží zejména na náklady na vzdělávání, kam řadíme platy pracovníků ve školství, školní pomůcky a další. Ministerstvo práce a sociálních věcí poskytuje dotace hlavně v obcích s rozšířenou působností, kde zabezpečuje sociální služby či sociálně-právní ochranu dětí.

Existuje několik typů dotací. Jedná se například o dotace účelové a neúčelové; běžné a kapitálové; nárokové a nenárokové, apod.²⁸

3.4.3.3 Výdaje

Celkové výdaje obce lze rozdělit do následujících skupin podle odvětví, kterého se týkají:

- Ekonomické hledisko
- Rozpočtová skladba
- Infrastruktura
- Funkce veřejných financí
- Rozpočtové plánování

3.4.3.3.1 Ekonomické hledisko

Běžnými výdaji, které jsou též nazývány jako mandatorní, jsou prostředky sloužící k financování samotného chodu obce.²⁹ Jedná se například o výdaje na

²⁸ KLASIFIKACE DOTACÍ. Portál na podporu rozvoje obcí ČR [online]. 2012 [cit. 2019-04-08]. Dostupné z WWW: <https://www.rozvojobci.cz/news/klasifikace-dotaci/>

²⁹ Příjmy a výdaje rozpočtu [online]. 2015 [cit. 2019-06-03]. Dostupné z WWW: <http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/722-prijmy-a-vydaje-rozpocetu/>

vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, konkrétně výdaje týkající se péče a rozvoje vlastního majetku, výdaje na zajištění zdravého životního prostředí, zejména dostatek nezávadné pitné vody aj., příspěvek na kulturní činnost v obci, likvidace komunálního odpadu a další. Tyto výdaje ovlivňuje několik aspektů. Mezi aspekty, které hrají hlavní roli, patří:

- zákonné předpisy a vyhlášky, jimiž se musí obec povinně řídit
- vhodné rozložení obyvatelstva (např. občané v produktivním věku, děti, důchodci, atd.)
- finanční prostředky, kterými obec disponuje.³⁰

Kapitálové výdaje, někdy též nazývané jako investiční, jsou určeny na modernizaci a rozšíření obecní infrastruktury. Může se jednat například o nové výstavby v obci, rekonstrukce objektů či jejich koupě. K jejich čerpání obce využívají zejména dotace poskytované z evropských fondů, méně často čerpají z emisí komunálních obligací.³¹

3.4.3.3.2 Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba představuje konkrétnější členění běžných a kapitálových výdajů. Územní samosprávné celky se řídí tzv. **druhových členěním výdajů**, ve kterém jsou běžné výdaje zařazeny do třídy 5, která charakterizuje neinvestiční výdaje a kapitálové výdaje do třídy 6, kam patří investiční výdaje. Druhým typem členění výdajů v rozpočtové skladbě je **odvětvové třídění**, jež dělí výdaje do 6 skupin. V případě obcí pak do výdajových oblastí, kam je řazena např. veřejná silniční doprava, základní a mateřské školy, odpady, čistota obce, apod.).³²

³⁰ KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava, PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR. 2012. ISBN 978-80-7357-910-4, s. 253

³¹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*, 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk. 2008. ISBN 978-80-7380-086-4, s. 272

³² PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*: Grada Publishing, a.s.. 2015. ISBN 978-80-247-5608-0, s. 195-196

3.4.3.3.3 Infrastruktura

Infrastrukturu je možné členit na **ekonomickou**, do které spadají výdaje na výrobní účely. Mezi výrobní účely patří např. údržba místních komunikací, realizace čističek odpadních vod, údržba veřejného prostranství, atd. Druhým typem je infrastruktura **sociální**, která je chápána jako výdaje na zdravotnictví či vzdělávání.

3.4.3.3.4 Funkce veřejných financí

Mezi nejvýznamnější výdaje z této oblasti patří zejména **výdaje na alokační činnost**. Tuto skupinu tvoří výdaje na uhrazení případné ztráty vlastních podniků, výdaje na nákup služeb, výdaje na čisté veřejné statky, výdaje na smíšené statky. Dalšími skupinami jsou **výdaje na poplatkové služby** a **výdaje na redistribuční činnost**. Výdaje na redistribuční činnost zahrnují zejména jednorázovou sociální výpomoc občanům, která je poskytována jako bonus nad dávky sociální podpory.³³

3.4.3.3.5 Rozpočtové plánování

Obec musí své výdaje alespoň předběžně plánovat a předvídat. Z tohoto důvodu členíme výdaje na **plánované**, které si obec stanovuje s určitým časovým předstihem. V účetnictví si může na tento rozsáhlý výdaj vytvořit rezervu. Plánovanými výdaji jsou zpravidla výdaje fixní, které obec vynakládá za jakékoli situace. Patří mezi ně platy obecních zaměstnanců, placené nájemné, odpisy či spotřeba energií. Naproti tomu **neplánované výdaje** jsou nečekané, obec s nimi nepočítá. Neplánovaným výdajem může být například přírodní katastrofa, jež je velkým zásahem do rozpočtu.

3.4.4 Působnost obcí

Obec je členěna z hlediska působnosti. Rozlišuje se působnost **samostatná** a **přenesená**.

³³ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*, 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk. 2008. ISBN 978-80-7380-086-4, s. 271

Samostatná působnost, za níž neodpovídá dle zákona stát či kraj, představuje především vytváření vhodných podmínek pro rozvoj a udržení sociální péče a uspokojení potřeb občanů. Mezi nejtypičtější potřeby patří například výchova a vzdělávání, kulturní rozvoj v obci, bezpečnost v obci, dopravní spojení a potřeby bydlení. Dle zákona o obcích do samostatné působnosti patří zejména hospodaření obce (s financemi, majetkem), závěrečný účet obce, rozpočet obce, vydávání obecně závazných vyhlášek, obecní policie, návrh změn katastrálního územní uvnitř obce. Dle zvláštních zákonů se jedná například o správu místních poplatků, provozování veřejného pohřebiště, zřizování či správa vzdělávacích institucí a zařízení jim sloužící.³⁴

Přenesená působnost se týká zpravidla územního, stavebního řízení či jiných správních řízení v ochraně přírody a krajiny. Obce zde vykonávají státní správu, jež byla jejich orgánům svěřena státem. Plní tak tuto činnost jménem státu a plní jeho úkoly. Přenesená působnost má v České republice tzv. třístupňové členění. Působnost v:

- 1) základním rozsahu svěřeném obci, vykonávanou orgány obce
- 2) rozsahu pověřeného obecního úřadu
- 3) rozsahu obecního úřadu s rozšířenou působností³⁵

Obce se řídí zákony a jinými právními předpisy. Obce pro plynulý chod obce a výkon přenesené působnosti získávají příspěvky ze státního rozpočtu. Mezi činnosti patřící do přenesené působnosti se řadí například vydávání nařízení obce, údržba a budování místních pozemních komunikací, a další.³⁶

³⁴ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a s.. 2009. ISBN 978-80-247-2908-4, s. 64-66

³⁵ KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava, PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*: Wolters Kluwer ČR. 2012. ISBN 987-80-7357-910-4 12, s. 19-20

³⁶ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*, 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk. 2008. ISBN 978-80-7380-086-4, s. 341-342

3.4.5 Orgány obce

Obec může navenek vystupovat a jednat a pouze prostřednictvím svých orgánů. Jednou ze základních funkcí orgánů obce je reprezentace obce. Obec je pověřena komunikovat s médii, udržovat dobré vztahy s okolím či organizovat různé sněmy, schůze či veřejná setkání. I v kapitole orgánů obce je nutné rozlišovat samostatnou a přenesenou působnost. V samostatné působnosti má úřednický subjekt povinnost plnit úkoly, které schválili zastupitelé obce. Přenesená působnost spravuje úřednickou agendu, vykonává každodenní styk s veřejností, vyřizuje například žádosti či jiné záležitosti občanů.

Základním orgánem je **zastupitelstvo obce**, jímž je obec spravována. Mezi další orgány obce se řadí **rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce**. V případě městyse či města jsou orgány těchto subjektů stejné, pouze s nahrazením slova *obec* slovem *městys* či *město* v těchto výše uvedených orgánech.³⁷

3.4.5.1 Zastupitelstvo

Jak již bylo uvedeno, zastupitelstvo je základním orgánem. Je tomu tak z toho důvodu, že struktuře zastupitelstva rozhodují v obci sami občané svým hlasem v komunálních volbách. Zastupitelstvo je jediným orgánem obce, který je ústavně zakotven. Zvolení zastupitelé jsou voleni na čtyřleté funkční období a jejich počet se určuje na základě počtu obyvatel v dané obci. Pohybuje se v rozmezí od 5 až 55 zastupitelů. Podrobně se jedná o:

- 5 až 15 členů v obci do 500 obyvatel
- 7 až 15 členů v obci od 500 do 3 000 obyvatel
- 11 až 25 členů v obci od 3 000 do 10 000 obyvatel
- 15 až 35 členů v obci od 10 000 do 50 000 obyvatel
- 25 až 45 členů v obci od 50 000 do 150 000 obyvatel

³⁷ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*: Grada Publishing, a.s.. 2015. ISBN 978-80-247-5608-0, s. 28-29

- 35 až 55 členů v obci nad 150 000 obyvatel.³⁸

Členem zastupitelstva se stává občan zvolením ve volbách a následným složením slibu před zastupitelstvem stvrzeným svým podpisem, na ustavující schůzi zastupitelstva. V souvislosti s vznikem mandátu nesmíme opomenout pojem tzv. reprezentativní mandát, jež znamená, že zastupitel není vázán žádnými příkazy, pokyny či nařízeními a je povinen vykonávat svůj mandát pouze dle svého uvážení.³⁹

Zastupitelstvo musí minimálně každé 3 měsíce pořádat veřejné zasedání, které svolává starosta. Zastupitelstvo je usnášení schopné za přítomnosti nadpoloviční většiny svých členů. Veřejné zasedání je určeno pro širokou veřejnost. Každý z občanů se jej může zúčastnit a diskutovat se zastupiteli na projednávané téma. Program zasedání musí být uveřejněn na úřední desce minimálně 7 dní před datem konání veřejného zasedání. Na začátku zasedání si zastupitelé určí osobu zapisovatele zápisu a dva ověřovatele zápisu. Usnesení ze zápisu je dle zákona nutné vyvěsit do 10 dnů od konání zasedání na úřední desce, případně na internetových stránkách obce. Samotný zápis ze zasedání, který obsahuje podrobnější informace k jednotlivým bodům zasedání, je uložen na obecním úřadě a je přístupný pro všechny občany. Nevztahuje se na něj již povinnost, uveřejnit ho.⁴⁰

Každý zastupitel disponuje třemi základními **právy** při výkonu jeho funkce. První funkcí je **právo iniciativy**, jehož podstata spočívá v předkládání návrhů orgánům obce – tedy zastupitelstvu, radě, výborům či komisím. **Právo interpelace** se týká vyřčených návrhů, připomínek či jiných otázek směřujících na radu a její členy či na samotné předsedy výborů. Tyto orgány musí zastupiteli, který vznesl dotaz, podat písemnou odpověď nejpozději do 30 dnů od vznesení dotazu. V případě,

³⁸ ČMEJREK, Jan, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s.. 2010. ISBN 978-80-247-3061-5, s. 39

³⁹ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s.. 2009. ISBN 978-80-247-2908-4, s. 67

⁴⁰ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*, 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk. 2008. ISBN 978-80-7380-086-4, s. 344

kdy zastupitel požaduje od obecního úřadu či jiných obecních pracovníků informace týkající se výkonu jeho funkce, využívá poslední z funkcí, **funkci informace**.⁴¹

Zastupitelé mají i své **povinnosti**, definované zákonem č. 128/2000 Sb. o obcích:

(1) Člen zastupitelstva obce je povinen zúčastňovat se zasedání zastupitelstva obce, popřípadě zasedání jiných orgánů obce, je-li jejím členem, plnit úkoly, které mu tyto orgány uloží, hájit zájmy občanů obce a jednat a vystupovat tak, aby nebyla ohrožena vážnost jeho funkce.

*(2) Člen zastupitelstva obce, u něhož skutečnosti nasvědčují, že by jeho podíl na projednávání a rozhodování určité záležitosti v orgánech obce mohl znamenat výhodu nebo škodu pro něj samotného nebo osobu blízkou, pro fyzickou nebo právnickou osobu, kterou zastupuje na základě zákona nebo plné moci (střet zájmů), je povinen sdělit tuto skutečnost před zahájením jednání orgánu obce, který má danou záležitost projednávat.*⁴²

Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech patřících do **samostatné působnosti obce**.

Mezi nejzásadnější **pravomoci** patří:

- schválení programu rozvoje obce, rozpočtu a závěrečného účtu obce,
- vydávání obecně závazných vyhlášek obce
- volba starosty, místostarosty a dalších členů rady.
- či zřizování a rušení výborů a volba jejich předsedů.⁴³

3.4.5.2 Rada

Rada je **výkonným orgánem** obce v samostatné působnosti. Ze své činnosti je odpovědná zastupitelstvu. Rada je zřizována zpravidla v obcích s minimálně patnáctičlenným zastupitelstvem; jedná se většinou o obce s počtem obyvatel nad

⁴¹ Práva a povinnosti zastupitelů [online]. 2007 [cit. 2019-04-09]. Dostupné z WWW:

<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6272351>

⁴² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 83 odst. 1-2

⁴³ WOKOUN, René, MATES, Pavel, KADERÁBKOVÁ, Jaroslava. *Základy regionálních věd a veřejné správy*: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 2011. ISBN 978-80-7380-304-9, s. 347-350

10 000. V obcích, kde není rada zřizována, je tato činnost vykonávána starostou. Členy rady tvoří starosta, místostarosta a další členové rady, jež jsou voleni zastupiteli.⁴⁴ Počet členů v radě je lichý, pohybuje se v intervalu od 5 do 11 členů. Rada obce je usnášení schopná za přítomnosti nadpoloviční většiny svých členů.⁴⁵ Stejně jako v případě zastupitelstva i rada je povinna pořádat zasedání a pořizovat z něj zápisy. Princip organizace zasedání je v tomto případě stejný, jako u zastupitelstev.

Úkolem rady obce je mimo jiné:

- příprava návrhů pro jednání obecního zastupitelstva
- dohled na plnění usnesení zastupitelstva
- vydávání nařízení obce
- zřizovat a rušit komise rady obce, jmenovat a odvolávat z funkce předsedy a členy.⁴⁶

3.4.5.3 Starosta

Hlavní úlohou starosty je reprezentovat obec navenek. Společně s místostarostou je volen zastupitelstvem, a to absolutní většinou hlasů. Oproti zastupitelům musí být starosta s místostarostou pro výkon své funkce občany České republiky. Starosta je z výkonu své funkce odpovědný právě zastupitelstvu. V případě nepřítomnosti starosty jej zastupuje místostarosta.⁴⁷

Mezi **pravomoci** starosty patří:

⁴⁴ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*: Grada Publishing, a.s.. 2015. ISBN 978-80-247-5608-0, s. 28-29

⁴⁵ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*, 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk. 2008. ISBN 978-80-7380-086-4, s. 345

⁴⁶ ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru. Specifika politického života v obcích ČR*: Grada Publishing, a.s.. 2010. ISBN 978-80-247-3061-5. s. 44

⁴⁷ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*, 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk. 2008. ISBN 978-80-7380-086-4, s. 345-346

- jmenování a odvolávání z funkce tajemníka (v případě, že tajemník v obci nefiguruje, starosta rozhoduje ve věcech patřících do přenesené působnosti)
- plnit úkoly zadané zaměstnavatelem zaměstnancům a přidělovat jim mzdové ohodnocení
- informovat občany o dění v obci
- vyhlašuje a řídí zasedání zastupitelstev obce, podepisuje zápisy ze zasedání společně s ověřovateli zápisu a podepisuje právní přepisy obce s místostarostou.⁴⁸

3.4.5.4 Obecní úřad

Obecní úřad je v každé obci tvořen starostou, místostarostou, tajemníkem – v případě, že v obci působí a dále zaměstnanci úřadu – zejména účetní referenti, pracovníci vykonávající údržbu obce, atd. Nejméně může být obec tvořena pouze starostou a místostarostou. Obecní úřad rozhoduje ve věcech patřících do **samostatné působnosti obce**, na základě pokynů uložených obecním zastupitelstvem či radou.⁴⁹

Mezi jeho **pravomoci** patří zejména:

- výpomoc komisím a výborům v jejich odborné činnosti
- plnění pokynů uložených obecním zastupitelstvem či radou
- výkon státní správy, které patří do výlučných pravomocí obecního úřadu
- správa a aktualizace úřední desky v obci
- poskytování pravdivých informací občanům a jiným subjektům.⁵⁰

⁴⁸ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. Vyd. Praha: Grada Publishing, a.s. 2009. ISBN 978-80-247-2908-4, s. 75

⁴⁹ ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPIK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru. Specifika politického života v obcích ČR*: Grada Publishing, a. s.. 2010. ISBN 978-80-247-3061-5. s. 47

⁵⁰ Působnost a pravomoc obecního úřadu [online]. 2015 [cit. 2019-06-03]. Dostupné z WWW: <http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/775-pusobnost-a-pravomoc-obecniho/>

3.4.5.5 Orgány zastupitelstva obce a rady

Komise jsou zřizovány radou obce zejména jako její poradní a iniciační orgány. Té jsou také povinny vykazovat svoji činnost prostřednictvím námětů, podnětů, připomínek, atd. V případě, že v obci není rada, přebírá tuto funkci starosta. Rada volí členy komise a jeho předsedu. Řadíme je mezi výkonné orgány obce, v případě, že může působit v přenesené působnosti.⁵¹

Výbory jsou též zřizovány jako iniciační a poradní orgány obce, jež jsou zřizovány výhradně zastupitelstvem. Minimálně má zastupitelstvo povinnost zřídit dva výbory, a to výbor finanční a kontrolní.⁵² Zastupitelstvo má povinnost zvolit danému výboru předsedu, jímž musí být právě jeden z obecních zastupitelů s výjimkou starosty, místostarosty a tajemníka. Minimálně musí být každý výbor složen ze tří členů, počet musí být však vždy lichý. Tyto zmíněné výbory jsou povinny plnit úkoly zadané zastupitelstvem.⁵³

Hlavní pracovní **náplní** kontrolního výboru je:

- dohled na dodržování daných právních předpisů a norem, kterými se řídí další výbory v obci a obecní úřad
- kontrola plnění usnesení zastupitelstva obce, případně rady

Finanční výbor **spravuje** zpravidla:

- kontrolu hospodaření s majetkem a peněžními prostředky obce

Kontrolní a finanční výbor musí plnit další, výše neuvedené úkoly, jež jim určí zastupitelstvo.

⁵¹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*, 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk. 2008.

ISBN 978-80-7380-086-4, s. 348

⁵² PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*: Grada Publishing, a.s.. 2015. ISBN 978-80-247-5608-0, s. 28-29

⁵³ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s. 2009. ISBN 978-80-247-2908-4, s. 78

3.5 Zájmová samospráva

Zájmová samospráva je založena na možnosti regulace chování členů samosprávného společenství svými předpisy a na vynucování ustanovení svých předpisů vlastními orgány. Je řízena a vykonávána subjekty, které spojuje aspekt společné myšlenky či iniciativy, a mají právo rozhodovat o závazných věcech zájmové samosprávy.⁵⁴ Zájmová samospráva je tvořena vlastními orgány, svými vnitřními předpisy, majícími svou specifickou strukturu. Hlavním cílem je prosazovat zájmy dané profese, živosti či oboru, který zájmová samospráva spravuje. Vytváření zisku je pouze dílčím cílem. Stát na ně v částečné míře přenesl některé funkce. Jedná se o funkce kontrolní, ověřovací, examinační, certifikační či vzdělávací. Zájmová samospráva se člení na **profesní a zájmovou samosprávu**. Do **profesní samosprávy** patří zejména profesní komory. Mezi nejznámější řadíme Českou advokátní komoru, Českou lékařskou komoru či Exekutorskou komoru ČR. Pod **zájmovou samosprávu** spadá tzv. školní samospráva, kam řadíme například veřejné vysoké školy, kde je samospráva vykonávána prostřednictvím členů akademické obce.⁵⁵

3.6 Regionální rozvoj venkovských obcí

3.6.1.1.1 Jednosektorový model

V regionálním rozvoji je nutné rozlišovat pojmy krátkodobý a dlouhodobý růst. Pro **krátkodobý horizont** jsou typické přirozené tendence k vyrovnávání rozdílů mezi regiony díky pohybu kapitálu a pracovní síly. **Dlouhodobý horizont** je naopak závislý na růstu kapitálu, populačním růstu a technickém pokroku, který se může v jednotlivých regionech lišit a vede tak k nerovnosti mezi jednotlivými regiony.

⁵⁴ KADERÁBKOVÁ, Jaroslava, PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*: Wolters Kluwer ČR. 2012. ISBN 987-80-7357-910-4 12, s. 16

⁵⁵ SAMOSPRÁVA, Portál na podporu rozvoje obcí ČR [online]. 2011 [cit. 2019-05-05]. Dostupné z WWW: <https://www.rozvojobci.cz/news/samosprava/>

3.6.1.1.2 Dvousektorový model

Pro dvousektorovou ekonomiku je typická existence více odvětví v daném regionu a možnost obchodování mezi nimi. Na rozdíl od jednosektorového modelu zde působí dokonalá informovanost jednotlivých subjektů, dokonalá mobilita výrobních faktorů a dokonalá pružnost cen.

3.6.1.1.3 Teorie polarizovaného rozvoje

Základním rysem teorie polarizovaného rozvoje je závislost regionu na jiných a schopnost inovovat v regionu. Teorie spočívá ve významu institucionálních struktur a behaviorálních faktorů pro regionální rozvoj. Zaměřuje se též na vztah autority a podřízenosti.

3.6.1.1.4 Teorie kumulovaných příčin

Uvedená teorie se zaměřuje na problémy nerovnoměrného regionálního rozvoje, jež je třeba studovat v závislosti na sociálních rozdílech v jednotlivých regionech. Hlavním důvodem růstu vyspělých regionů je větší rozdíl v produktivitě práce mezi vyspělými a zaostávajícími regiony. Dále pak pracovní síla je ve vyspělých regionech levnější než v rozvojově zaostalejších odlehlých ekonomikách.⁵⁶

3.6.2 Teoretická východiska

Regionální rozvoj nelze přesně charakterizovat jednou definicí. Obecně se jedná o kombinaci pozitivního působení ekonomických, regionálních, technických, sociálních či environmentálních vlivů,⁵⁷ které mají na výsledek zkvalitnění služeb v určitém sektoru – například zkvalitnění života občanů a služeb pro ně v určité obci.

⁵⁶ BLAŽEK, Jiří, UHLÍŘ, David. *Teorie regionálního rozvoje*. 1. vyd.: Karolinum. 2002. ISBN: 9788024619743, s. 64-99

⁵⁷ SKOKAN, Karel. *Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji*. 1. vyd.: Repronis Ostrava. 2004. ISBN 80-7329-059-6, s. 14

3.6.3 Venkovská obec

Venkovskou obec charakterizují zejména dva důležité atributy – *hustota osídlení a počet obyvatel*. Tyto dva základní znaky patří mezi **demografické charakteristiky obce**. Dalšími znaky z hlediska demografie jsou počet narozených a zemřelých obyvatel, věkové složení obyvatelstva, průměrný věk obyvatel, počet sňatků a rozvodů v obci nebo počet nově přistěhovaných a odstěhovaných osob, evidovaných v obci. Do menších obcí se v současné době stěhují spíše mladí lidé, kteří zde chtějí založit rodiny. Tím v budoucnu podpoří místní mateřské a základní školy, budou navštěvovat s dětmi kulturní akce, atd. což je pro rozvoj obce pozitivní.⁵⁸ Velice důležitá je též **charakteristika socioekonomická**, která má na rozvoj obce, společně s demografickou stránkou, podstatný vliv. Do této charakteristiky se nejčastěji řadí zaměstnanost či nezaměstnanost obyvatel a počet obyvatel s vysokoškolským vzděláním.⁵⁹ Obec může být za venkovskou považována při počtu do 2 000 obyvatel a 100 obyvatel na 1 km².⁶⁰ Dalšími znaky, které se podílí na pojetí venkovské obce, jsou například **znaky urbanistické** (zejména podíl rodinných domů v obci, existence názvů ulic). Dalším podstatným znakem je **sociologický**, jež charakterizuje zejména bližší vztahy mezi občany obce. **Ekonomický** znak řadíme též mezi velmi podstatné vlivy působící na pojetí venkovské obce. Řazen je sem například počet ekonomicky aktivního obyvatelstva, které pravidelně dojíždí za zaměstnáním do městských center.⁶¹

⁵⁸ Základné demografické znaky obce Batizovce [online]. 2018 (PDF). [cit. 2019-06-23]. Dostupné z WWW: <https://www.obcebatizovce.sk/aktuality/statisticke-informacie-o-obci-batizovce-331sk.html?ftresult=demografick%C3%A9+znaky+obce.pdf>

⁵⁹ Sociálně-demografická struktura v obci [online]. 2015 [cit. 2019-06-23]. Dostupné z WWW: <https://www.obec-dzbanice.cz/socialne-demograficka-struktura-v-obci/d-1558>

⁶⁰ BERNARD, Josef, KOSTELECKÝ, Tomáš, ILLNER, Michal, VOBECKÁ, Jana. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*: Sociologické nakladatelství (SLON). 2011. ISBN 978-80-7419-069-8, s. 16-20

⁶¹ Přístupy k vymezování venkova [online]. 2006 [cit. 2019-06-04]. Dostupné z WWW: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pdf/js14/g_venkov/web/pages/02-pristupy-k-vymezovani.html

Česká republika je tvořena přibližně ze 71 % až 81 % venkovskými obcemi. V současné době dochází k nárůstu počtu obyvatel ve venkovských obcích, umístěných v blízkosti větších městských center. Ta občanům poskytují zaměstnání, disponují základní, mateřskou školou, lékařskou péčí a dalšími službami, které nejsou zpravidla ve venkovských obcích k dispozici. Občané tak nemají tyto potřebné instituce daleko od svého bydliště, zároveň ale nejsou přímo v centru dění v rušném městě, čímž zkvalitňují své bydlení.⁶²

3.6.4 Aspekty rozvoje obcí

Program rozvoje obce je sestavován s přihlédnutím k účelu, ke kterému je zhotoven. Dále jsou v něm obsaženy úkoly a další činnosti, které mají přispět k rozvoji obce požadovaným směrem. Pro správné sestavení programu je nezbytné zhodnotit vnější a vnitřní podmínky, které se doposud vyvíjely v obci, a působí tak na vedení v obci, dále také nalézt možnosti budoucího rozvoje a vzít v úvahu všechna možná rizika, která jsou s nastupujícími změnami v programu rozvoje spojená a mohou zapříčinit nežádoucí situace v rozvoji. Vedení obce musí též na základě svého dosavadního působení v obci navrhnout vhodné směry a cíle, které pomohou obci v následném rozvoji.

Mezi úkoly programu rozvoje obce se řadí zejména:

- společné zájmy obce, občanů a podnikatelů působících v obci
- určit ekonomické, sociální a ekologické záměry do budoucna.

Program je nadále obcí využíván, například jako podklad tvorbu obecního rozpočtu na následující rok, při změnách v územním plánu obce, podnikatelské činnosti, které mohou přispět k rozvoji obce, případně investiční činnosti, poskytování dotací, atd.⁶³

⁶² KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava, PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*: Wolters Kluwer ČR. 2012. ISBN 987-80-7357-910-4 12, s. 71-72

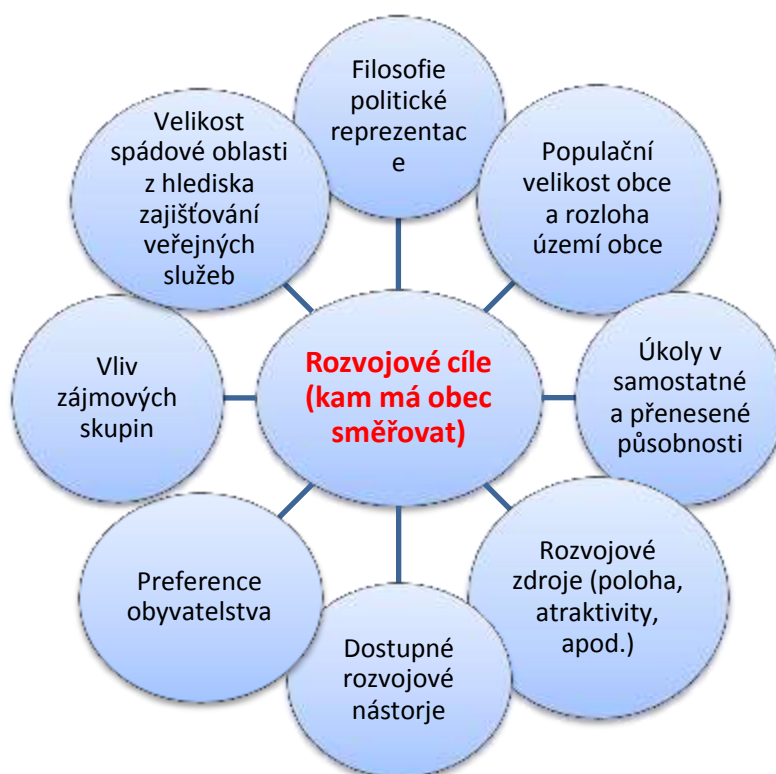
⁶³ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*, 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk. 2008. ISBN 978-80-7380-086-4, s. 197-198

3.6.5 Rozhodující faktory rozvoje venkovských obcí

Faktorů, jež působí na rozvoj obce, je celá řada. Tyto faktory jsou nastaveny v obci tak, aby splňovaly tři základní kritéria, která od nich obce požadují. Jedná se o:

- stabilní sociální zázemí pro život občanů
- vhodné podmínky pro rozvíjení občanských aktivit, spolků, akcí, atd.
- vhodné podmínky pro ekonomické aktivity v obci zajišťované především vedením obce.

Obrázek 2: Faktory působící na rozvojové rozhodování

Zdroj: Rozvoj obcí - vlastní zpracování

3.6.5.1 Ekonomika a vzdělání

Rozvoj obce je z velké části závislý na úrovni života občanů, zejména co se **pracovní stránky** týče. Většina obyvatel z venkovských obcí je nucena do zaměstnání dojíždět do větších městských center, což je dáno i faktem, že pro

zaměstnavatele je výhodnější výrobu či podnik zřídit ve větších městech z důvodu dostupnosti služeb a lepší dopravní infrastruktury.⁶⁴ Tento fakt se týká zejména průmyslového odvětví. Odvětví rostlinné a živočišné výroby je naopak soustředěno na venkově z důvodu vhodnějších přírodních podmínek. V tomto sektoru je zaměstnána část venkovského obyvatelstva, která však tvoří pouze malý zlomek všech ekonomicky aktivních obyvatel žijících ve venkovských obcích. Zvýšit rozvoj obce z ekonomického hlediska závisí na lokalitě dané venkovské obce, dopravní dostupnosti, nerostném bohatství či úrodnosti půdy.

Ve venkovských obcích převažují zejména občané s nižším stupněm **vzdělání**.⁶⁵ Převažuje středoškolské vzdělání zakončené maturitní zkouškou, dále výuční list. Občané s vyšším vzděláním, zpravidla středoškolským nebo častěji vysokoškolským, obvykle dojíždí za zaměstnáním do větších měst. Jednak k tomu přispívá vyšší mzda, kterou obdrží, dále pak na venkovských obcích zpravidla není tak velká poptávka po vysoce kvalifikovaných pracovnících, není pro ně uplatnění.

3.6.5.2 Demografická struktura obyvatel

Demografická struktura obyvatel hraje velmi důležitou roli pro další rozvoj obce. Struktura obyvatelstva ovlivní nejen přítomný, ale zejména budoucí stav obyvatelstva v obci. Jedním z hlavních cílů je v obci udržet co nejvíce ekonomicky aktivního obyvatelstva, zejména ve věku do 30 let.⁶⁶ Je to z toho důvodu, že lidé v této věkové kategorii jsou již zaměstnaní a zakládají rodiny, čímž posilují obyvatelstvo a vznikají tak noví potenciální občané, jež budou také jednou

⁶⁴ BERNARD, Josef, KOSTELECKÝ, Tomáš, ILLNER, Michal, VOBECKÁ, Jana. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*: Sociologické nakladatelství (SLON). 2011. ISBN 978-80-7419-069-8, s. 133-134

⁶⁵ BERNARD, Josef, KOSTELECKÝ, Tomáš, ILLNER, Michal, VOBECKÁ, Jana. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*: Sociologické nakladatelství (SLON). 2011. ISBN 978-80-7419-069-8, s. 135

⁶⁶ BERNARD, Josef, KOSTELECKÝ, Tomáš, ILLNER, Michal, VOBECKÁ, Jana. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*: Sociologické nakladatelství (SLON). 2011. ISBN 978-80-7419-069-8, s. 140

ekonomicky aktivním obyvatelstvem. Nevýhodou však je, že v současné době jsou lidé velmi flexibilní a bez větších problémů často mění svá bydliště, čímž dané venkovské obci, ze které se stěhují pryč, příliš nepřidává na rozvoji. Jak již bylo zmíněno, zejména obyvatel s vysokoškolským vzděláním je tato pravděpodobnost vyšší. Nejen, že odchází do měst za zaměstnáním, ale i se do měst stěhují.

Tabulka 1: Počet obyvatel v obci Koleč k 1. 1. 2019

rok	narození	zemřelí	celkem	muži	ženy
2007	5	11	588	292	296
2008	16	3	617	304	313
2009	7	10	609	304	305
2010	6	5	609	303	306
2011	4	8	604	301	303
2012	11	8	597	298	299
2013	7	13	605	299	306
2014	12	9	586	291	295
2015	3	2	583	295	288
2016	11	4	578	300	278
2017	5	5	592	306	286
2018	6	9	588	308	280
2019	7	8	582	309	273

Zdroj: Obec Koleč, vlastní zpracování

3.6.5.3 Lokální veřejný život

Do této skupiny patří například pestrost a dostatečný počet kulturních, sportovních či jiných akcí v obci, při nichž mohou občané navázat nové přátelské, sociální vztahy a utvrdit vztahy dosud fungující. Dále do této kategorie řadíme dostupnost služeb a veřejných prostor v obci. Veřejnými prostory je myšlena tělocvična, hospoda, kulturní dům, mateřská škola, základní škola, obchod s potravinami či dětské hřiště. Tyto instituce jsou v současné době ve většině venkovských obcí (alespoň tedy některé z nich) a jsou pro místní občany samozřejmostí. Problém nastává u velmi malých obcí, v málo osídlených oblastech, kde by pro existenci těchto prostor nebylo dostatečné využití a jejich výstavba by byla pro obec velice nákladná. Zejména pro starší občany je přítomnost fungujícího a dostatečně zásobeného obchodu s potravinami či pošty v obci nezbytnou potřebou,

jelikož většina starších občanů nevlastní automobil a dostávat se hromadnou dopravou na velké nákupy do městských center je pro ně téměř nemožné.

Dalším, velmi důležitým aspektem lokálního života jsou spolky a sdružení v obci. Mezi nejčastěji se vyskytující spolek patří bezesporu Sdružení dobrovolných hasičů.⁶⁷ Ve většině venkovských obcí fungují SDH – muži, někde dokonce ženy či děti. Takovýto spolek pak stmeluje nejen samotnou obec, ale posiluje přátelské vztahy s okolními obcemi, s nimiž se setkává třeba na závodech.

S lokálním veřejným životem je spojen také cestovní ruch, který je, zejména v dobrých lokalitách, na vzestupu. Venkovská obec může čerpat z jejího kulturního zázemí, rázu okolní krajiny či blízkosti okolních památek, které mohou nalákat na do konkrétní venkovské obce.⁶⁸

3.6.5.4 Fungování samosprávy a politická participace

Ve všech venkovských obcích České republiky působí přes 4 000 zastupitelstev a starostů. Jak již bylo zmíněno, venkovská obec se vyznačuje nižším počtem obyvatel – zpravidla do 2 000. Tento fakt dává v potaz otázku, zda i při takto relativně malém počtu obyvatel, může být v obci sestaveno fungující a prosperující zastupitelstvo v čele se schopným a znalým starostou. Obecně lze říci, že pro prosperující zastupitelstvo je třeba, aby počet kandidátů do obecního zastupitelstva byl vyšší než počet volených zastupitelů, tedy počet mandátů. V tom případě má občan možnost zvolit si kandidáta, jehož názory, zájmy a aktivity vykonávané pro obec jsou mu nejbližší a mohou tak přispět k pozitivnímu rozvoji obce. Volební účast je při více kandidátech vyšší než v případě totožného počtu kandidátů a mandátů. U této situace volič nemá šanci nic změnit, jelikož se do zastupitelstva dostanou všichni kandidáti a voličův hlas nemá téměř žádnou váhu. Vysoká

⁶⁷ BERNARD, Josef, KOSTELECKÝ, Tomáš, ILLNER, Michal, VOBECKÁ, Jana. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*: Sociologické nakladatelství (SLON). 2011. ISBN 978-80-7419-069-8, s. 146

⁶⁸ KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava, PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*: Wolters Kluwer ČR. 2012. ISBN 987-80-7357-910-4 12, s. 82-83

volební účast v komunálních volbách je známkou zainteresovanosti občanů do dění a rozvoje v obci.⁶⁹

3.7 Dosavadní výzkum v oblasti místního rozvoje

Téma oblasti místního rozvoje je řešeno v našich podmínkách velmi specificky, zejména z pohledu venkovských obcí. Touto problematikou se zabývá mnoho autorů, kteří řeší navzájem různá hlediska a popisují výsledky z mnoha pohledů. Ty se však mohou v jednotlivých závěrech lišit a to zejména na základě použité metodologie a souboru dat. Jedná se o ekonomické, formální téma, které je podrobně zkoumáno řadou autorů. Mezi nejznámější patří například René Wokoun, jehož široká škála publikací se zabývá právě regionálním rozvojem a rozvojem venkovských obcí.

Jednou z knižních publikací, která se právě výzkumem v oblasti místního rozvoje zabývá, je kniha *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj* od Josefa Bernarda, Jany Vobecké a kolektivu. Konkrétně z této publikace bude následující kapitola vycházet.

Faktorů, které mohou na jednotlivé obce působit, je celá řada, což je hlavním důvodem rozdílnosti mezi jednotlivými venkovskými obcemi. Jedná se zejména o polohové faktory (poloha a povrch obce, příslušnost k většímu městu), historické faktory (důsledek druhé světové války), institucionální faktory (vliv krajského úřadu) či vnitřní rozvojové potenciály, které ovlivňují zejména strategii rozvojového plánu samotné obce. K popisu rozvojových specifík bude použito výsledků prostorové analýzy od Josefa Bernarda (2012). Analýza zkoumá obce z čtyř základních okruhů. Jedná se o **ekonomiku a vzdělání, demografickou strukturu obyvatel, lokální veřejný život a fungování samosprávy a politickou participaci.**

Ekonomika a vzdělání představuje, zejména ekonomické zajištění občanů žijících v obci. Malé venkovské obce zpravidla nemají tolik pracovních příležitostí, která by pokryla pracovní místa pro všechny místní obyvatele v produktivním věku. Čímž dochází k nutnosti občanů za prací dojíždět do okolních měst či obcí. Občané zpravidla dojíždí za

⁶⁹ BERNARD, Josef, KOSTELECKÝ, Tomáš, ILLNER, Michal, VOBECKÁ, Jana. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*: Sociologické nakladatelství (SLON). 2011. ISBN 978-80-7419-069-8, s. 151-152

prací do měst do odvětví, která jsou pro města typická – průmysl, obchod a služby. Lišit se bude též profesní a vzdělanostní struktura obyvatel – odlišná bude situace v okolí Prahy, Brna a dalších velkých aglomerací na rozdíl od oblastí s průmyslovými podniky jako je Turnov, Prostějov, apod. přes oblasti horské, kde je situace nejhorší. Občanům, kteří pracují v obcích, zpravidla náleží práce v zemědělství, dřevařském či lesnickém oboru. Dále lze předpokládat, že vzdělanostní rozložení obyvatel bude též jiné. Pokud se jedná o obec odloučenou, například horskou, od větších měst (Praha, Brno, atp.), kde sídlí většina vysokých škol, v těchto obcích bude vysokoškolsky vzdělaných občanů méně. Míra nezaměstnanosti se ve venkovských obcích příliš neodlišuje od průměru České republiky. Nižší míra nezaměstnanosti je právě v obcích nacházejících se v blízkosti větších měst.

Demografická struktura obyvatel je jedním ze základních aspektů rozvoje venkovských obcí, jelikož právě sami občané obec tvoří a ovlivňují její budoucí rozvoj. Zajímá nás především věkové rozložení obyvatel, migrační politika a populační dynamika ve vztahu průměru České republiky. Věkové rozložení se příliš neliší od průměru České republiky. Z analýzy je patrné, že 100 dětí do 15 let připadá na 97 osob starších 65 let, což představuje hranici o něco menší než v České republice obecně, kde je seniorů více než dětí. V návaznosti na to, počet osob ekonomicky závislých na produktivním obyvatelstvu je srovnatelný s průměrem České republiky, jedná se o 42 ekonomicky závislých na 100 osob ekonomicky aktivního obyvatelstva. Migrační politika hraje důležitou roli zejména v obcích v okolí Prahy a Středočeského kraje, kde je vysoká míra suburbanizace právě z Hlavního města. Migrační saldo zde ukazuje rostoucí migrační zisky. Tendencí je do venkovských obcí přitáhnout nejvíce ekonomicky aktivních obyvatel. Mladí lidé ve věku do 30 let, se však do venkovských obcí zpravidla nestěhují tolik, jak by bylo potřeba. Důvodem je zpravidla lepší dostupnost práce dle jejich nejvyššího dosaženého vzdělání, v současné době zpravidla vysokoškolského. Oproti tomu je velmi znatelný přírůstek osob ve věku 30-44 let, kteří zpravidla ve venkovských obcích nachází klid a vyhovující zázemí pro děti.

Lokální veřejný život je nezbytný pro rozvoj obce. Dokáže stmelit občany, vytváří společná témata k diskusím. Zpravidla lze uvést, že čím menší obec je, tím náročnější je rozvoj lokálního veřejného života. Lokální veřejný život lze posuzovat z několika hledisek. Může se jednat o vybavenost obcí službami, počtem spolků, občanskými sdruženími či nabídkou pracovních míst v obci. Údaje o službách v obci však mohou být někdy zcestné.

Jelikož některé z těchto služeb mohou být v obci v úpadku. Nejspolehlivějším způsobem ke zjištění je Rejstřík ekonomických subjektů, kam řadíme veškeré organizace s přiděleným číslem IČO, který zohledňuje i organizační jednotky sdružení typu dobrovolní hasiči. Pozornost byla ve studii věnována především vybaveností obce základními službami – základní školy, prodejny potravin a tělocvičny. O výskytu této služby v obci rozhoduje z největší části velikost obce. Nejmenší obce nedisponují zpravidla ani jednou službou, zatímco obce s velikostí od 2000 obyvatel mají všechny. Z analýzy je patrné, že v posledních letech došlo k mírnému poklesu v počtu prodejen potravin, což je způsobeno zejména výstavbou velkých obchodních center a supermarketů na okrajích či v centrech měst. Naopak mírný nárůst zaznamenala výstavba tělocvičen, jejichž výstavba může být často realizována z dotačních prostředků. Počet základních škol zůstal takřka beze změny. Z analýzy vyplynulo, že v obcích do 500 obyvatel se vyskytuje základní škola a tělocvična výjimečně (40 %), prodejna potravin se v takovýchto obcích objevuje až v 90 %. Nejčastěji se vyskytujícím spolkem či občanským sdružením venkovských obcí je jednoznačně sdružení dobrovolných hasičů, které se vyskytuje téměř ve většině obcí. Jeho členové se velmi často podílí na pořádání kulturních či sportovních akcí v obci a pomáhají tak k utužení vztahů mezi občany. Další spolky jsou závislé na počtu obyvatel dané obce a jejich ochotě podílet se na dění v obci. Zpravidla se jedná o jeden spolek na jednu nejmenší obec až zhruba sedm spolků na velkou venkovskou obec. U venkovských obcí je převážně menší nabídka pracovních míst než počet ekonomicky aktivních obyvatel. Pro většinu obyvatel to však není překážkou. V okolí většiny venkovských obcí se nachází hustá síť menších měst či aglomerací, kam mohou občané v krátké vzdálenosti za prací bez problémů dojíždět. Každodenní mobilita za prací však negativně působí právě na zmíněné lokální služby – zejména obchod s potravinami, který tak přichází do ústraní. Lidé se obslouží ve větších městech s širším sortimentem a přijatelnějšími cenami. Ze studie vyplývá, že ve venkovských obcích bylo téměř dvakrát méně nabídek práce než ekonomicky aktivního obyvatelstva. V obcích do 500 obyvatel vyjíždí za prací až dvě třetiny obyvatel, obce s 1000 – 2000 obyvateli přibližně polovinu občanů. Závěrem lze říci, že ve většině obcí funguje alespoň jeden spolek či sdružení. V omezené míře se zde vyskytuje minimálně obchod s potravinami a občané jsou převážně nuceni za prací dojíždět, což však pro většinu z nich, vzhledem k širokému městskému vyžití, není překážkou.

Fungování samosprávy a politická participace se týká zejména volených zastupitelstev a starostů ve venkovských obcích, kterých je v České republice přes 4000. Lokální demokracie může účinně fungovat pouze za předpokladu, že je v obci dostatečný počet kandidátů, který převyšuje počet volených míst. Pokud by tomu tak nebylo, občané nemají možnost mezi kandidáty vybírat a zvolit tak pro ně nejlepšího možného zastupitele, který bude zastupovat jejich zájmy. V takovém případě je pak zcela zřejmé, že volební účast v obci bude nižší než v případě dostatečného počtu kandidátů. Dlouhodobě nízká volební účast však může též spočívat v nespokojenosti s vedením obce a s tím souvisejícím nezájmem o dění v obci. Ve venkovských obcích bývá zpravidla menší počet zastupitelů. Pohybuje se v rozmezí od 5 do desítek členů – což je příznačné zejména pro větší obce. Počet zastupitelstev se stejným počtem kandidátů a mandátů se pohyboval mezi 10 % - 20 % a stále klesá. Roku 2010 se jednalo o pouhých 11 %. Dlouhodobě nízká volební účast v komunálních volbách v celkovém počtu venkovských obcí se pohybuje okolo 10 % na rozdíl od příměstských obcí, kde se jedná o 30 %. Je dobré uvést, že čím méně obyvatel v obci, tím vyšší volební účast. Proto také nejmenší venkovské obce vykazují vysokou volební účast.⁷⁰

⁷⁰ BERNARD, Josef, KOSTELECKÝ, Tomáš, ILLNER, Michal, VOBECKÁ, Jana. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*: Sociologické nakladatelství (SLON). 2011. ISBN 978-80-7419-069-8, s. 133-155

4 Základní charakteristika obce Koleč

4.1 Poloha obce

Obec Koleč se skládá ze tří částí. Jedná se o samotnou Koleč, Mozolín a Týnec. Koleč se dvěma zmíněnými osadami, s ní sousedícími, se nachází ve Středočeském kraji, leží ve středu mezi městy Kladno, Slaný a Kralupy nad Vltavou. Konkrétně podél komunikace, spojující trasu Kladno – Kralupy nad Vltavou. Koleč se rozkládá v mělkém otevřeném údolí, zejména nad levým břehem drobného Třebusického potoka. Obcí vede též železniční trať vedoucí mezi městy Hostivice – Slaný, v současné době však sloužící převážně pro potřeby nákladní dopravy, s výjimkou letních měsíců, zejména pak víkendů, kdy je možné využít služeb Českých drah a osobním vlakem, takzvaným Cyklohráčkem, se dopravit do Slaného. Osady Mozolín a Týnec se nachází za nevysokým návrším v sousedním údolí Týneckého potoka přímo pod národní kulturní památkou Budeč. Mozolín a Koleč splývají se sousední obcí Zákolany, rodištěm prezidenta Antonína Zápotockého.

Obec s celkovou katastrální výměrou 5,24 km² leží v nadmořské výšce 259 m. n. m. Poloha obce je výhodná zejména z hlediska dobré infrastruktury. Díky zapojení obce do systému Pražské integrované dopravy obec disponuje dostupností do větších měst a zejména pak hlavního města. Pravidelně zde jezdí autobusové spoje do měst Kladno, Kralupy nad Vltavou, Slaný, Libčice nad Vltavou a Praha. Obec se nachází přibližně 10 kilometrů od nájezdu na dálnici D7 u obce Buštěhrad, směrem na hlavní město Praha. Samotná vzdálenost Koleč – Praha je zhruba 20 kilometrů.

4.2 Historie obce

Jak již bylo zmíněno, obec se skládá ze tří částí - Koleč, Mozolín a Týnec. Mozolín je část nejmladší, první zprávy pocházejí až z 18. století, kde se o Mozolíně v písemných záznamech píše jako o součásti panství Koleč. Název osady – Mozolín – vznikl od těžké mozolnaté práce, jelikož obyvatelé Mozolína se živili především prací v uhelných dolech, kterých je v okolí Kolče celá řada.

Nejstarší doložitelná zmínka v písemných historických pramenech je o Týnci. Zápis je psán v latinsky psané takzvané zakládací listině kolegiální kapituly a baziliky sv. Petra a Pavla na Vyšehradě. Obsahově je záznam přikládán k roku 1088 dle slov: "Vratislav král, kostelu vyšehradskému daroval půdu v Týnci". Tato listina však není pravá, pochází z 12. století. Název Týnec znamená malý "Týn", což byl název v této době velmi rozšířený zejména pro pojmenování vsí, vznikajících v období 10. až 11. století obvykle na pozemcích patřících církvi. Překlad slova Týn znamená místo "otýněné", tedy opevněné plotem z planěk, hradbou z kůlů, ale bez příkopů.

O vsi Koleč je poprvé historicky zmiňováno v nedatované listině přisuzované letům 1125 – 1140 - "Holecs, villa ecclesiae Wissegradensis".

V budování obce Koleč hrál významnou roli Jan Albrecht, který se v obci usadil a postavil zde tvrz. Po smrti Jana Albrechta v roce 1614 koupila majetek Eva ze Slavkova, jež byla manželkou Kašpara Kaplíře ze Sulevic, který se účastnil stavovského povstání v letech 1618 – 1620. Dne 21. června 1621 byl na Staroměstském náměstí v Praze popraven. Ze zápisu z roku 1622 se panství a majetek obce Koleč skládal z tvrze a vsi Koleč s dvorem poplužním, vsi Týnec s vinicí a lilem, mlýnem, rybníky, potoky a háji. Začátkem 18. století Koleč získali Ubellové, jejichž předci pocházeli z Itálie. Libor Václav Ubelli ze Siegburgu nechal v Kolči v letech 1711 - 1713 postavit zámek. V roce 1714 byla k zámku přistavena zámecká kaple zasvěcená Nejsvětější Trojici, která se nakonec stala kostelem. Ubellové se tak zapsali nesmazatelným způsobem do obecní historie. Obec měli v držení až do počátku 19. století, kdy soukromé vlastnictví nahradila státní správa.⁷¹

4.3 Symboly obce

Znak tvoří korunovaný lev s červenou zbrojí, se zeleným věncem a stříbrným mečem se zlatým jílcem v pravé tlapě, umístěný na modrém podkladu. Lev je

⁷¹ HISTORIE OBCE: Obec Koleč [online]. 2013 [cit. 2019-04-27]. Dostupné z WWW: <http://www.kolec.cz/historie-obce/d-3344>

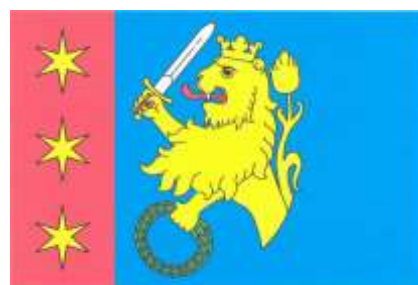
podnětem erbu Ubelliů, nejvýznamnějších vlastníků obce v historii. V levé části znaku jsou v červeném pruhu vyobrazeny tři zlaté hvězdy nad sebou, které mají vztah k zasvěcení místního kostela Nejsvětější Trojici a symbolizují, že obec je tvořena třemi částmi – Koleč, Mozolín, Týnec.

Pozadí vlajky představuje modrý list s červeným žerďovým pruhem tvořícím jednu čtvrtinu celkového listu, ve kterém se nachází tři šesticípé hvězdy pod sebou. Uprostřed listu je umístěna polovina žlutého lva s červenou zbrojí, zeleným věncem v levé tlapě a bílým mečem se žlutým jílcem v pravé tlapě.⁷²

Obrázek 3: Znak obce

Zdroj: Obec Koleč

Obrázek 4: Vlajka obce

Zdroj: Obec Koleč

4.4 Historické a kulturní památky v obci

Drobné šlechtické sídlo v Kolči tvořilo pozoruhodný celek, reprezentující typické sídlo nižší šlechty, v němž byly úzce provázány obytná a reprezentativní funkce s výrobní funkcí tvořenou hospodářskými budovami s nutným zázemím a polnostmi. Součástí areálu nemovité kulturní památky je zámek s kaplí, torzem kamenného sousoší sv. Anny s Paní Marií, zvonící, nádvořím a zahradou. Areál hospodářského dvora se sýpkou, chlévy a pivovarem nebyl prohlášen za kulturní památku a stojí vně hranic areálu prohlášené památky.

⁷² SYMBOLY OBCE: Obec Koleč [online]. 2007 [cit. 2019-04-27]. Dostupné z WWW: <http://www.kolec.cz/symboly-obce/d-1137/p1=1147>

Zámek v barokním architektonickém slohu, byl postaven začátkem 18. století. Některé prvky západního křídla jsou však i o století starší. Nejdříve byla na místě dnešního zámku postavena tvrz, později pozdně renesanční statek, který s největší pravděpodobností vyhořel v období třicetileté války. Východní křídlo zámku tvoří zámecká kaple zasvěcena Nejsvětější Trojici, která sloužila k duchovním účelům pro občany. Kaple byla koncem 19. století rozšířena. Zámek bohužel v období od 90. let, kdy byl již majetkem soukromého vlastníka, zchátral natolik, že jeho následná rekonstrukce je i po tolika letech stále aktuální a velmi rozsáhlá. Škody, které na památce nečinnost a nezájem vlastníka napáchaly, způsobily, že se zámek stal jednou z nejohroženějších památek Kladenska.

Na počátku roku 2007 byl podán návrh na vyřazení ze seznamu kulturních památek, což naštěstí Ministerstvo kultury zamítlo. Do popředí se dostává Nadační fond Koleč, který vznikl právě za účelem záchrany této kulturní památky. Nadační fond provozuje svoji činnost již přes 12 let. Za tuto dobu je na zámku vidět mnoho znatelných, rozsáhlých a nákladných úprav a rekonstrukcí. V předešlých letech se povedlo, díky dotacím, kompletně zrekonstruovat západní křídlo zámku s novou dobovou fasádou, okny, dveřmi a interiérem, kde se v současné době nachází místní knihovna a Muzeum včelařství. Muzeum navazuje na bohatou tradici včelařství v Kolči a okolí. Rodina Švarců zde založila roku 1879 továrnu na úly a včelařské nářadí a stala se tak první v České republice. Proto bylo právě v Kolči vybudováno muzeum, které je s obcí spjato bohatou historií. Exponáty poskytli dárci z celé republiky – k vidění jsou například úly – budečáky, medomety, nástroje potřebné pro výrobu medu i chov včel. Jednu z expozic představuje také pohled na včelařství jedné ze severovýchodních zemí – Norsko, jelikož právě z norských fondů bylo vybudování muzea spolufinancováno.

O místním kulturní památce byl v roce 2018 natočen krátký snímek, který byl následně vysílán v pořadu Toulavá kamera v České televizi.⁷³

4.5 Ekonomický, demografický, politický vývoj obce

Na rok 2019 byl obecním zastupitelstvem schválen rozpočet v částce 8 641 400,- Kč. Nejvyšší položku v obecních příjmech zaujímá daň z přidané hodnoty 3 250 000,- Kč. Ve výdajích se jedná o činnost místní správy v částce 1 370 160,- Kč. Ve srovnání s rokem 2018, kdy celkové příjmy činily 8 095 560,- Kč, jsou v roce 2019 vyšší. Částka nákladů představovala 7 172 360,-. Rozdíl mezi příjmy a výdaji spočívá ve splátce úvěru v částce 923 200,- Kč.

Evidovaný počet obyvatel v obci Koleč je k 1. 1. 2019 je 582 osob. Celkově žije v obci 309 mužů, z toho 49 mužů do 15 let. Trvalé bydliště má v obci 273 žen, z toho 40 do 15 let. Průměrný věk místních občanů setrvává na 41,3 roku. U mužů je v tomto případě nižší: 39,4 roku než u žen, u nichž je průměrný věk téměř o čtyři roky vyšší: 43,3.⁷⁴ V místní mateřské škole, která je tzv. „malotřídka“, je plný stav, tedy 28 dětí. Z toho je 17 dětí místních. Spádovou obcí jsou sousední Blevice. Donedávna to byla i obec Slatina, kde však od školního roku 2019/2020 funguje též mateřská škola. Základní škola je pro první stupeň, tedy od 1. do 5. ročníku. Ve školním roce 2019/2020 má evidováno 31 žáků,⁷⁵ z toho méně než polovina – 15 žáků je z Kolče.

V obci se nachází mateřská škola, první stupeň základní školy, pobočka Pošty Partner, obchod s potravinami, večerka a výrobní a prodejna masa a uzenin. Obec se

⁷³ ZÁMEK KOLEČ: Toulavá kamera [online]. 2018 [cit. 2019-04-29]. Dostupné z WWW: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1126666764-toulava-kamera/218562221500007/obsah/601499-zamek-kolec>

⁷⁴ Počet obyvatel v obcích [online]. 2019 (PDF) [cit. 2019-11-03]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/documents/10180/91917344/1300721903.pdf/ea01e710-2ae5-49f3-8792-ebb384754346?version=1.0>

⁷⁵ Základní škola Koleč [online]. 2019 [cit. 2019-11-03]. Dostupné z WWW: <https://www.zs-mskolec.cz/zakladni-skola/informace-pro-rodice/o-nasi-skole/>

snází využívat dotací jak z Evropské unie, tak ze zdrojů České republiky. Právě díky několika dotacím bylo obci umožněno zrekonstruovat kulturní zařízení – takzvaný velký sál byl přebudovaný na kompletně vybavenou tělocvičnu s cvičebními prvky pro děti i dospělé. Druhou částí kulturního domu byl malý sál, který byl od základů zrekonstruován a nyní slouží jako reprezentativní prostory obce pro pořádání kulturních akcí, svateb, zasedání obecního zastupitelstva či jiné příležitosti. Před nedávnou dobou se obci podařilo získat dotaci na vybudování nové přírodovědné třídy a matematické třídy pro žáky prvního stupně místní základní školy. Mezi připravované projekty se řadí například úprava prostoru zaneseného sutí, který by měl v budoucnu sloužit jako prostor k odpočinku pro všechny věkové skupiny navíc doplněn o cvičební prvky. Obec v posledních dvou letech provedla téměř v celé lokalitě opravu místních komunikací – panely nahradil asfaltový povrch. Zejména ve frekventovanějších částech obce – u mateřské a základní školy. V plánu je též rekonstrukce takzvaného agitačního střediska, ze kterého zastupitelstvo plánuje vybudovat nové prostory pro místní knihovnu, ordinaci lékaře a klubovnu pro mladé občany. Velmi významným projektem, kde obec též žádá o dotaci, je vybudování sběrného dvora v obci, který by byl sdílený svazkem obcí Budečsko. Okres Kladno, kam spadá i obec Koleč, byl v roce 2017 zapojen do Pražské integrované dopravy, čímž se v obci výrazně zvýšila četnost autobusových linek do Prahy, Kladna, Slaného a Kralup nad Vltavou. Nedostatkem v obci je absence kanalizace, kterou se do současné doby nepodařilo v obci z finančních důvodů vybudovat.⁷⁶

V komunálních volbách konaných roku 2018, v nichž se účastnila pouze jediná politická strana, bylo do funkce zastupitelů dosazeno 9 občanů. Někteří již tuto funkci vykonávali v předchozím politickém uskupení a pouze v činnosti pokračují, jiní byli do funkce zvoleni poprvé. Novými členy jsou 4 z 9 zastupitelů. Dva z nich jsou občany osad Mozolín a Týnec, kteří prezentují zejména problémy, požadavky a zájmy občanů žijících v těchto lokalitách. Zbylí dva mají trvalé bydliště v Kolči. V zastupitelstvu působí 3 ženy a 6 mužů. Starostkou obce je Lenka Skolilová, která působí jako uvolněný člen zastupitelstva a tuto funkci vykonává již podruhé. Funkci

⁷⁶ Strategický plán rozvoje obce na roky 2019-2024, Zápisy z jednání zastupitelstva

místostarosty vykonává Jindřich Linhart, který do této doby působil jako člen finančního výboru. Zastupitelstvo se schází převážně každé tři měsíce – dle naléhavosti a počtu nastřádaných žádostí o projednání a následné schválení zastupiteli. V obci je zřízen kontrolní a finanční výbor. Dále kulturní, školská a sportovní komise a komise stavební a životního prostředí. Každý výbor a komise má své členy, a to nejen z řad zastupitelů, ale i místních občanů.⁷⁷

⁷⁷ Zastupitelstvo obce [online]. 2018 [cit. 2019-10-31]. Dostupné z WWW: <http://www.kolec.cz/zastupitelstvo%2Dobce/os-50/p1=58>

5 Analýza dosažených výsledků z vlastního šetření

V rámci zpracování praktické části bakalářské práce byl prováděn průzkum názorů veřejnosti na současný rozvoj obce. Pro relevantní zhodnocení rozvoje obce Koleč a osad Mozolín a Týnec bylo nutné provést analýzu rozvoje obce prostřednictvím dotazníků pro občany a polostandardizovaných rozhovorů provedených s několika vybranými zastupiteli včetně starostky obce.

Dotazníkové šetření se týkalo spokojenosti s životem v obci, s prací zastupitelů, s pestrostí a četností kulturních akcí pořádaných v obci, názorů na současný rozvoj obce a její hospodaření a návrhů na budoucí směřování obce.

Data byla získávána prostřednictvím dotazníkového šetření. Distribuce dotazníků probíhala elektronickou formou a prostřednictvím předání tištěné verze dotazníku do vlastních rukou.

Celkem bylo do domácností rozesláno 120 dotazníků. Vyplněných se vrátilo 105 dotazníků. Vyplněné lístky byly odeslány přes internet prostřednictvím online platformy pro tvorbu dotazníků Survio.com nebo osobně vloženy do poštovní schránky. Dotazování bylo zcela anonymní.

Hlavním cílem analýzy bylo zjištění spokojenosti občanů s prostředím, ve kterém žijí a potřeb, které by rádi uspokojili. Výsledek dotazníkové šetření poslouží nejen pro potřeby této bakalářské práce, ale i jako podpůrný materiál při tvorbě plánů rozvoje obce pro další roky a například při žádostech o dotační programy.

5.1 Analýza výsledků průzkumu veřejnosti

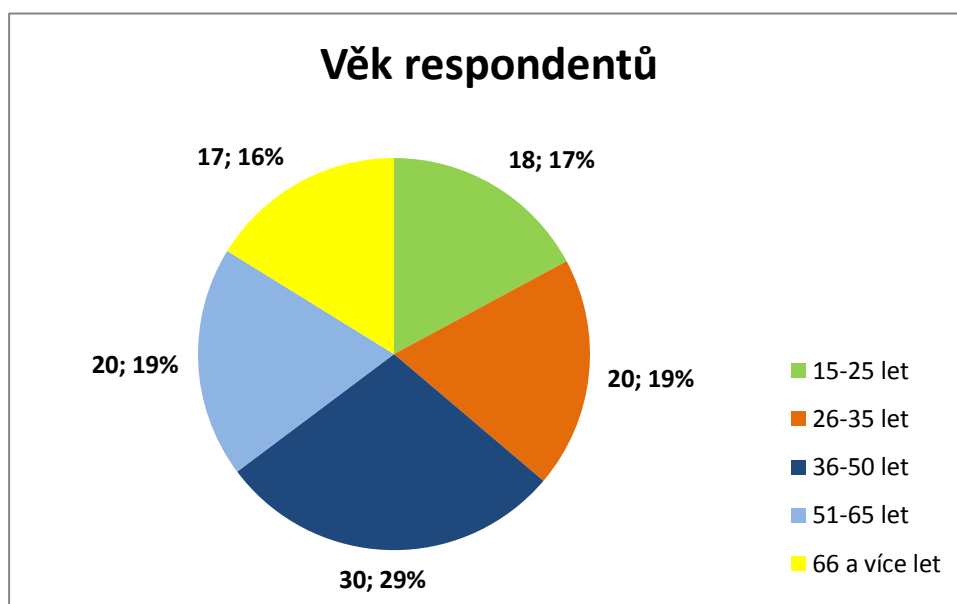
Soubor respondentů je složen ze 105 obyvatel starších 15 let, a to z 66 žen (62,9 %) a 39 mužů (27,1 %). Vzhledem k celkovému počtu obyvatel obce Koleč (582 obyvatel k 31. 12. 2019) je početnost respondentů zastoupena 18,04 % obyvatelstva.

5.1.1 Základní charakteristika respondentů

Věkové rozmezí respondentů

Tabulka č. 1 ukazuje rozložení dotazníků na základě věku respondentů. Nejpočetnější věkovou kategorií tvoří respondenti ve věku 36-50 let s 28,6% četností. Dalšími nejvíce zastoupenými skupinami jsou věkové kategorie 26-35 let a 51-65 let, které mají po 20 respondentech a 19% četnost. Ve skupině 15-25 let se dotazníkového šetření zúčastnilo 18 respondentů, což tvoří 17,1 %. Poslední věkovou skupinou je rozmezí 66 let a více, kde se shromáždilo 17 dotazníků a četnost tvoří 16,2 %.

Graf 1: Věkové zastoupení respondentů

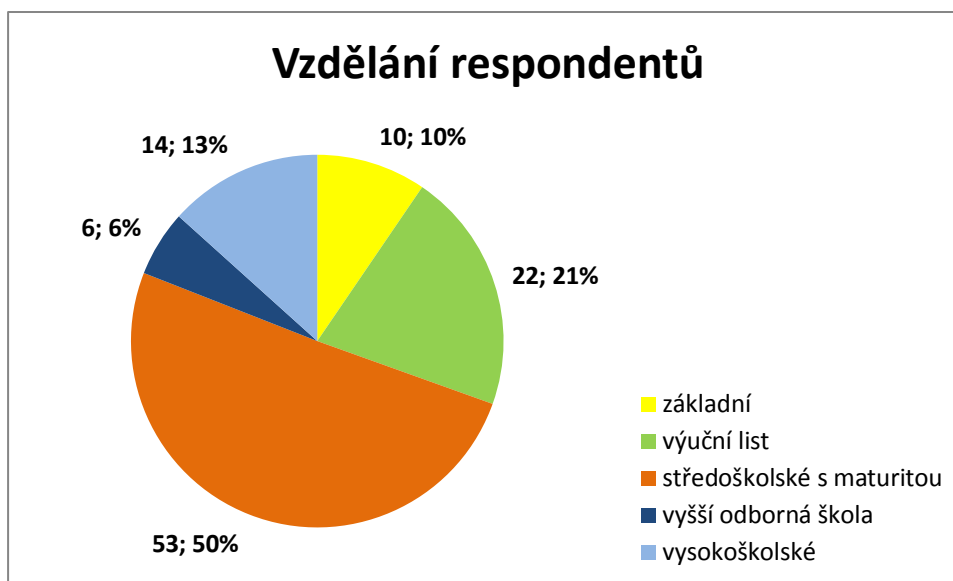

Zdroj: dotazníkové šetření

Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Nejpočetněji zastoupenou skupinou jsou respondenti se středoškolským vzděláním s maturitou v počtu 53 výsledků a nadpoloviční četností 50,5 %. S velikou mezerou je druhou nejpočetněji zastoupenou skupinou výuční list, který uvedlo 22 respondentů s četností 21 %. Celkem 14 respondentů má vysokoškolské vzdělání (13,3 %) a 10 vzdělání základní (9,5 %). Nejméně zastoupenou skupinou je vyšší odborné vzdělání s počtem 6 respondentů a 5,7% četností.

Graf 2: Vzdělání respondentů

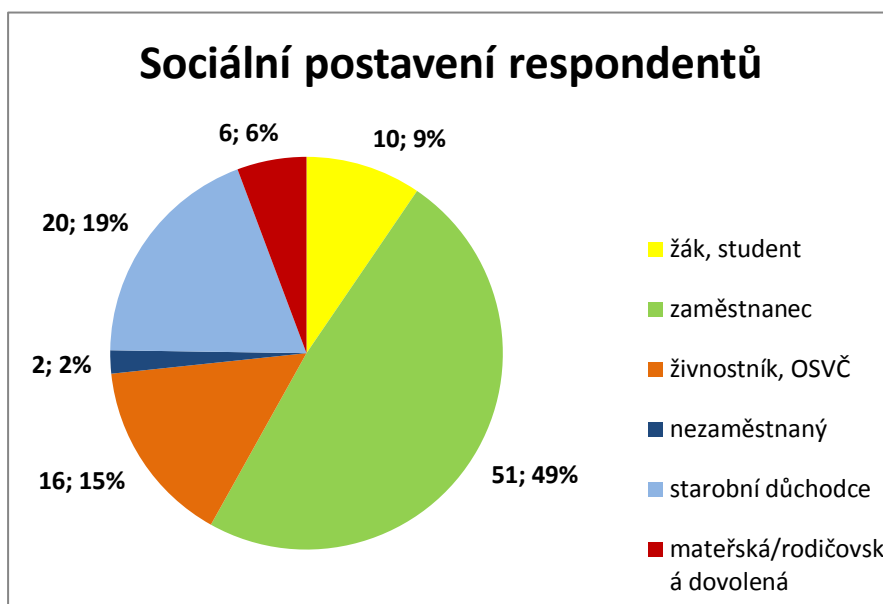

Zdroj: dotazníkové šetření

Sociální postavení respondentů

Z celkového počtu respondentů je 51 osob zaměstnaných (48,58 %) a 16 osob samostatně výdělečně činných (15,24 %). Vzhledem k celkovému počtu dotazovaných je více než polovina respondentů ekonomicky aktivní obyvatelstvo. Mezi ekonomicky neaktivní část obyvatelstva patří starobní důchodci v počtu 20 osob (19,05 %), dále žáci a studenti, kteří tvoří 10 respondentů (9,52 %). Dotazník vyplnily i 2 osoby nezaměstnané (1,9 %) a 6 osob na mateřské/rodičovské dovolené (5,71 %). Dotazování se neúčastnil žádný invalidní důchodce ani osoba v domácnosti.

Graf 3: Sociální postavení respondentů

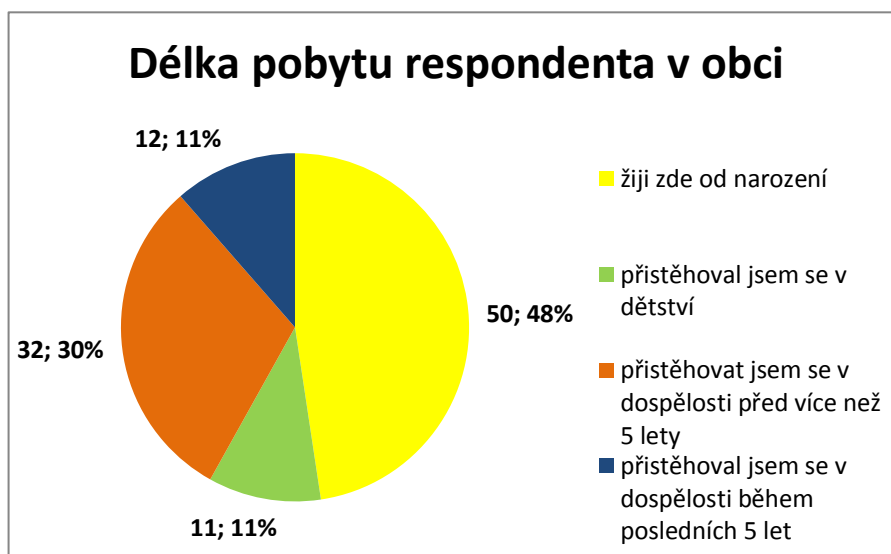

Zdroj: dotazníkové šetření

Délka pobytu respondentů v obci

Z dotazníku vyplynulo, že téměř polovina respondentů, konkrétně 50 osob (47,6 %) žije v obci od narození. Tyto osoby tak mohou porovnat současný rozvoj obce s předešlými roky. Druhou nejpočetnější skupinou jsou osoby, které se do obce přistěhovaly před více než 5 lety. Jedná se o 32 respondentů s četností 30,5 %. V posledních pěti letech se do obce přistěhovalo 12 respondentů z celkového počtu 105 respondentů (11,4 %). Osoby, které do obce přistěhovaly v dospělosti, mohou lépe porovnat rozvoj obce Koleč v porovnání s obcemi, kde žily doposud. Poslední skupinou jsou osoby, které se do obce přistěhovaly v dětství, v počtu 11 osob a četnosti 10,5 %.

Graf 4: Pobyt respondenta v obci

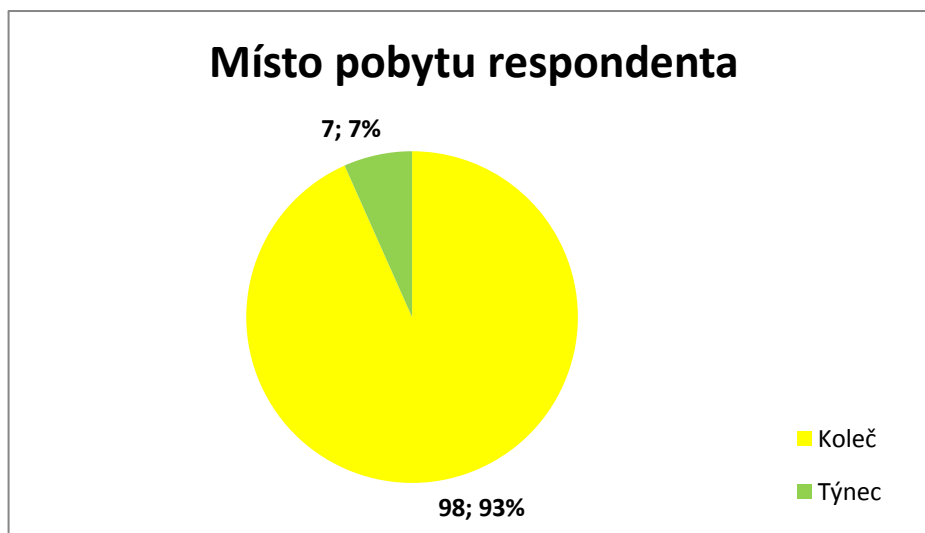

Zdroj: dotazníkové šetření

Místo pobytu respondenta

Z celkového počtu 105 dotazovaných žije 98 osob v Kolči (93,34%). Z části obce Týnec vyplnilo dotazník 7 respondentů s četností 6,66 %. Z Mozolína dotazník nevyplnil žádný občan.

Graf 5: Místo pobytu respondenta

Zdroj: dotazníkové šetření

5.1.2 Charakteristika života v obci

V této části dotazníku se otázky zaměřují spíše na subjektivní pohled každého z respondentů. Otázky se týkají zejména životní úrovně v obci, služeb, které zde občané postrádají a problémových oblastí, kde je dle jejich názoru potřeba prvotně řešit.

Výsledky této části jsou významné z hlediska bližšího chápání postojů a názorů jednotlivých respondentů (občanů obce).

Celková spokojenost s životem v obci

Z výsledku na otázku celkové spokojenosti s životem v obci vyplývá, že 96 respondentů (91,43 %) je spokojeno. Zbýlých 9 respondentů (8,57 %) odpovědělo, že není spokojeno s životem v obci. Někteří z respondentů v dotazníku uvedli důvod nespokojenosti. Jednalo se zejména o absenci čističky odpadních vod a kanalizace v obci. Vzhledem k znatelné převaze spokojených obyvatel je zřejmé, že většina obyvatel je spokojena s životem v Kolči a jejích přilehlých částech Mozolín a Týnec. Spokojenost obyvatel s životem v obci je jedním z hlavních ukazatelů správného vývoje rozvoje obce.

Graf 6: Celková spokojenost s životem v obci

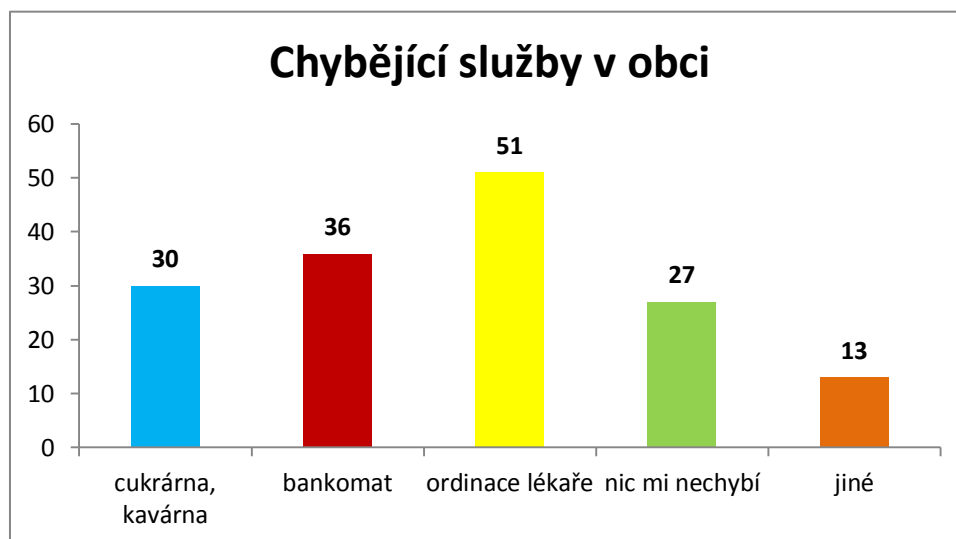
Zdroj: dotazníkové šetření

Chybějící služby v obci

V této otázce mohli respondenti zaškrtnout více možností, pokud jim scházelo více než jedna služba. Celkem bylo shromážděno 157 odpovědí, z čehož vyplývá, že některým občanům schází v obci více než jedna služba.

Nejpočetněji zastoupena byla ordinace lékaře, kterou by uvítalo 51 respondentů (48,6 %), tedy téměř polovina z celkového počtu 105 respondentů. Tato služba je v obci v jednání již dlouhou dobu, proto pokud by se jí podařilo v obci zřídit, měla by velké využití. Zejména u starších občanů, pro které je dojíždění k lékaři do okolních obcí a měst hromadnou dopravou fyzicky náročné. Druhou postrádanou službou je bankomat v obci, o který projevilo zájem 36 respondentů (34,3 %). Cukrárna a kavárnu by v obci uvítalo 30 respondentů (28,6 %). 27 respondentů (25,7 %) uvedlo, že jim v obci neschází žádná služba. Jednou z variant odpovědí byla možnost Jiné, kterou zvolilo 13 respondentů (12,4 %). Mezi nejčastější návrhy patří kvalitní obchod s potravinami a delší otevírací dobou. V obci se nachází prodejna COOP, která je však občany vnímána spíše negativně z důvodu špatné vybavenosti zbožím a nevlídného chování pracovníků prodejny. Respondenti by dále v obci uvítali posilovnu, zázemí pro stolní tenis. Jeden z respondentů uvedl, že by byl v obci zapotřebí sociální pracovník pro pomoc starším občanům a sociálně slabým pro pomoc s vyřizováním agend.

Graf 7: Chybějící služby v obci

Zdroj: dotazníkové šetření

Účast na sportovních a kulturních akcích v obci

Ze 105 respondentů odpovědělo 98 osob (93,34 %), že se pravidelně či nepravidelně účastní akcí nebo alespoň některé z akcí pořádaných obcí, kulturní komisí či nadačním fondem Koleč. Pouze 7 respondentů (6,66 %) uvedlo, že se akcí neúčastní. Hlavními důvody pro neúčast na akcích bylo dle respondentů nedostatek času nebo zdravotní důvody.

Graf 8: Účast na sportovních a kulturních akcích v obci

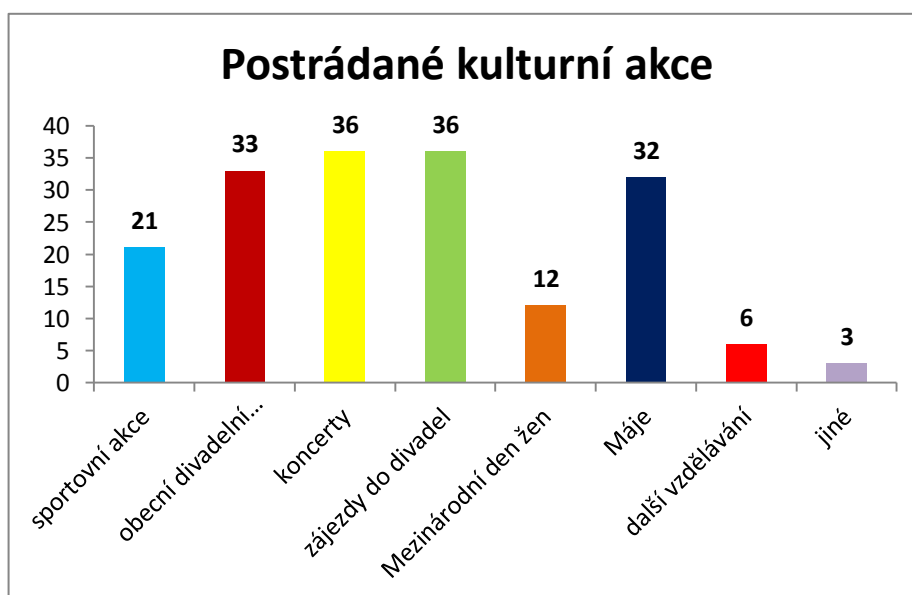
Zdroj: dotazníkové šetření

Postrádané kulturní akce

Na otázku chybějících kulturních akcí v obci mohli respondenti zvolit jednu a více možností. Celkem se shromáždilo 179 odpovědí, z čehož vyplývá, že některým respondentům schází v obci více kulturních či sportovních akcí. Nejvíce postrádanou akcí jsou koncerty a zájezdy na divadelní představení či jiné akce v počtu 36 (34,6 %). Zájezdy se v obci dříve konaly, ale se zvyšujícími se cenami pohonných hmot přestalo být jejich organizování pro občany cenově výhodné. Další chybějící akcí jsou též divadelní představení, nyní se však jedná o akce pořádané v prostředí obce Koleč, které postrádá 33 respondentů (31,7 %). 32 respondentů (30,8 %) by v obci rádo obnovilo tradiční akci – Máje. Z důvodu zvyšujícího se zájmu o různé sportovní akce a kroužky pro děti i dospělé, které se konají v nově zrekonstruované víceúčelové tělocvičně Koleč, se zvýšil zájem o sportovní akce obecně. Tuto akci by uvítalo 21 respondentů (20,2 %). Menší zájem respondenti projevili o Mezinárodní den žen – 12 respondentů (11,5 %) a možnosti dalšího vzdělávání (kurzy, workshopy, atd) – 6

respondentů (5,8 %), které by obci neměli s největší pravděpodobností velké využití a návštěvnost. Možnost uvést jiné akce, neuvedené v možnostech využili 3 respondenti, z nichž pouze jeden navrhl akci – Masopust.

Graf 9: Postrádané kulturní akce

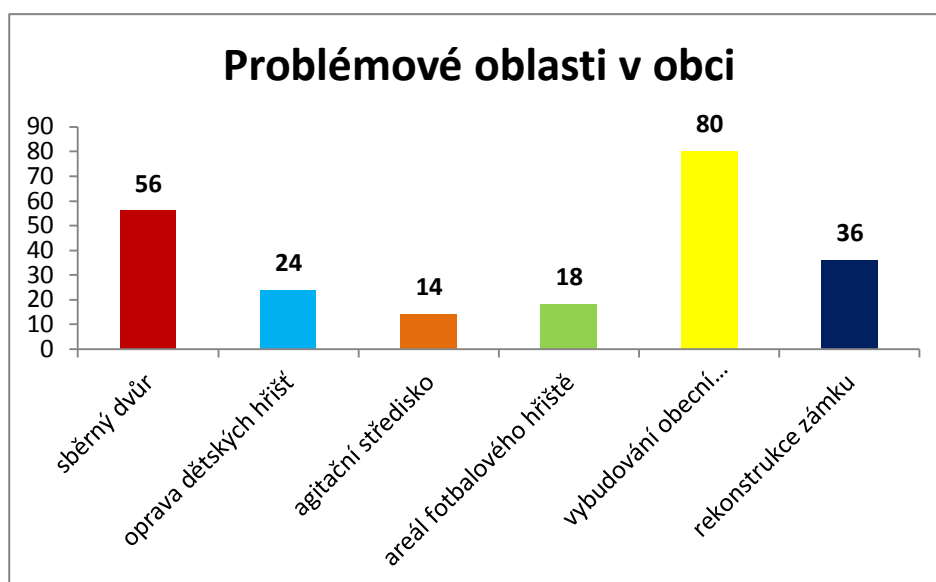
Zdroj: dotazníkové šetření

Problémové oblasti v obci

Na otázku prioritních řešení problémových oblastí v obci mohli občané též vybrat více možností. Celkem bylo respondenty zodpovězeno 228 odpovědí, z čehož lze uvažovat, že každý respondent zaškrtnl alespoň 2 varianty. S absolutní převahou nad ostatními uvedlo 80 respondentů (76,2 %) z celkového počtu 105 respondentů nutnost vybudování obecní kanalizace, která je v obci v plánu již delší dobu, zatím však nedošlo k zdárnému nalezení vhodného prostoru pro toto zařízení a nastřádání potřebné finanční částky, která činí nemalý obnos. 56 respondentů (53,3 %) považuje za důležité zbudování sběrného dvora, na který obec opakovaně žádá o dotaci, zatím však neúspěšně. Rekonstrukci zámku by uvítalo 36 respondentů (34,3 %). Obec zámek rekonstruuje již více než 10 let za pomoci dotačních programů a dobrovolných sbírek. Vzhledem k přítomnosti mateřské a základní školy v Kolči by 24 respondentů (22,9 %) navrhovalo opravu dětských hřišť, aby byla pro jejich děti bezpečným místem s kvalitními hracími prvky. Menší zájem projeвили občané o opravu areálu

fotbalového hřiště – 18 respondentů (17,1 %) a kompletní rekonstrukci tzv. agitačního střediska – 14 respondentů (13,3 %).

Graf 10: Problémové oblasti v obci

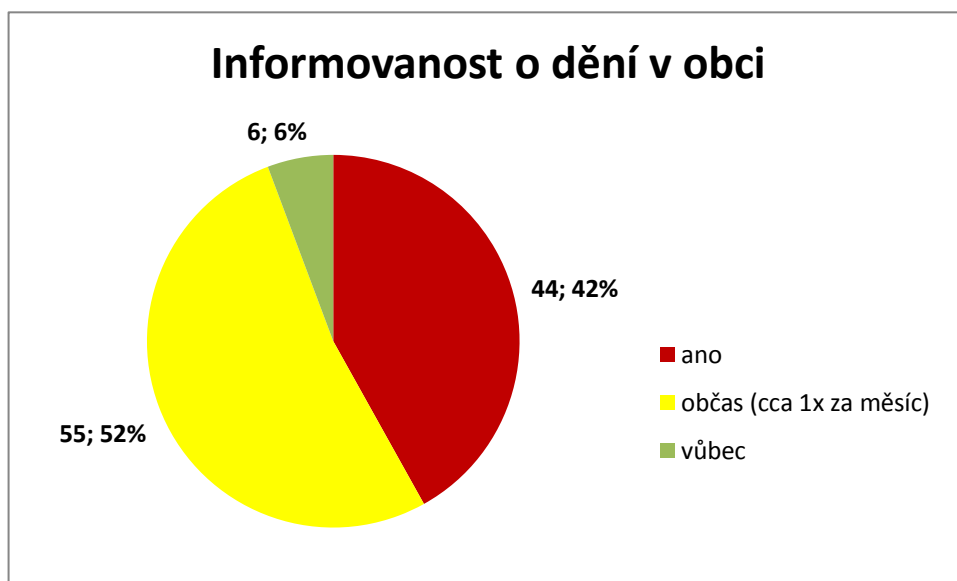

Zdroj: dotazníkové šetření

Informovanost občanů o dění v obci

Z výsledků na otázku informovanosti občanů o dění v obci odpovědělo 55 respondentů (52,4 %), že se o dění zajímá občas, což představuje sledování aktualit a zpráv z obce cca 1x ta měsíc. Dalších 44 respondentů (41,9 %) se o obci informuje pravidelně. Pouhých 6 respondentů uvedlo, že se nezajímá o obecní informace a novinky.

Graf 11: Informovanost o dění v obci

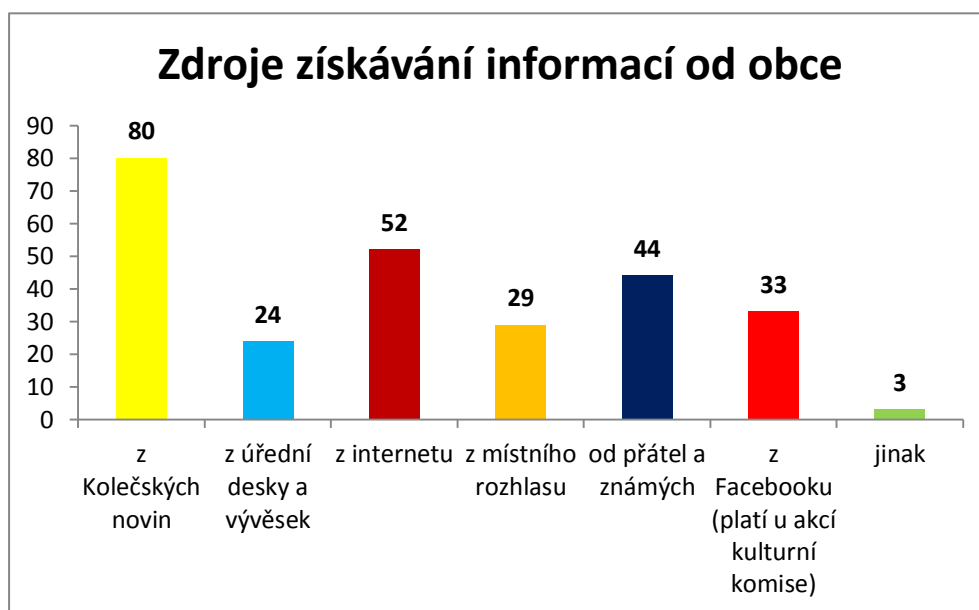

Zdroj: dotazníkové šetření

Zdroje získávání informací od obce

Celkem se shromáždilo 265 odpovědí. Většina respondentů tak využívá pro získávání informací alespoň 2 z níže uvedených zdrojů. Respondenti nejčastěji získávají informace, aktuality a zajímavosti obecního čtvrtletníku zvaného Kolečské noviny, a to konkrétně 80 respondentů (76,2 %). Z internetových stránek obce čerpá informace 52 občanů (49,5 %), které jsou však nepřehledně uspořádány a je potřeba je kompletně předělat a zpřehlednit. Poměrně vysoké číslo tvoří přátelé a známí jako zdroj informací – 44 respondentů (41,9 %). V současné době populární facebookové stránky obce využívá ke zjištění kulturních akcí 33 respondentů (31,4 %). Obec jako taková na sociálních sítích zatím pod svým profilem nevystupuje. Oznámení o všech kulturních akcích zveřejňují na svých soukromých účtech členové kulturní komise. Tradiční způsob přenosu informací kladně hodnotí 29 respondentů (27,6 %). Úřední desky a vývěsky využívá 24 respondentů (22,9 %). Možnost jiného získávání informací zvolili 3 respondenti (2,9 %). Jako zdroj informací uvedli SMS bránu s rozesíláním hlavních případně naléhavých stručných informací. Dalším možností dle respondentů jsou veřejná zasedání zastupitelstva obce.

Graf 12: Zdroje získávání informací od obce

Zdroj: dotazníkové šetření

Hodnocení dosavadního rozvoje obce

Z tabulky 13 je patrné, že respondenti hodnotí dosavadní rozvoj obce převážně průměrně, známkou 3 – 46 respondentů (43,8 %) a chvalitebně, známkou 2 – 42 respondentů (40 %). Pro možnost nejlepší známky 1 hlasovalo 12 respondentů (11,4 %). Známkou 4 ohodnotili rozvoj obce 4 respondenti (3,8 %). Pouze 1 respondent označil dosavadní rozvoj obce nejhorší známkou 5 (1 %).

Graf 13: Hodnocení dosavadního rozvoje obce

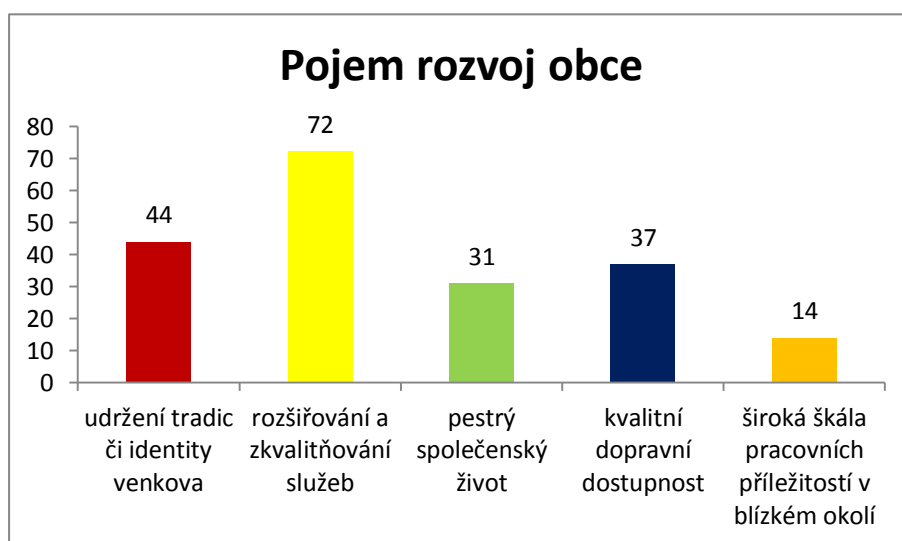

Zdroj: dotazníkové šetření

Představa pojmu rozvoj obce mezi občany

Pod otázkou uvedenou v následující tabulce si nejvíce respondentů představí rozšiřování a zkvalitňování služeb, konkrétně 72 respondentů (68,6 %). Druhou nejčastější odpovědí je udržování tradic či identity venkova v počtu 44 respondentů (41,9 %). Za rozvoj obce považuje 37 respondentů (35,2 %) kvalitní dopravní dostupnost, která je v současné době v obci poměrně dobře zajištěna, jelikož Koleč je napojena na systém Pražské integrované dopravy. Pestrý společenský život je důležitým aspektem pro rozvoj obce pro 31 respondentů (29,5 %). Nejméně preferovanou představou o rozvoji obce je dle respondentů široká škála pracovních příležitostí v blízkém okolí, kterou zvolilo 14 respondentů (13,3 %).

Graf 14: Představa pojmu rozvoj obce mezi občany

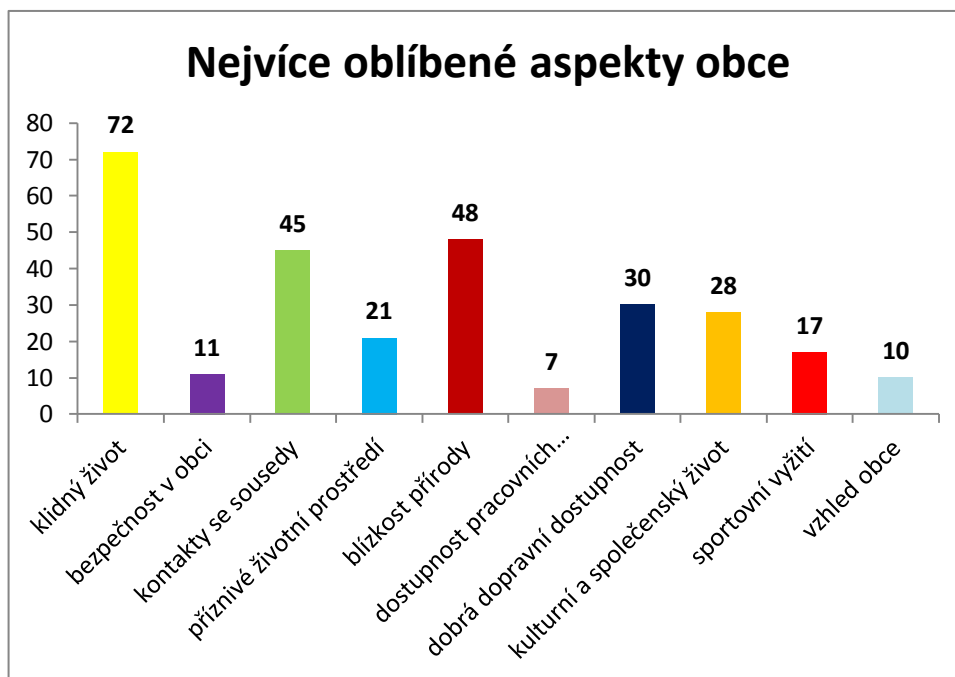

Zdroj: dotazníkové šetření

Největší aspekty oblíbenosti u občanů

Respondenti u následující otázky mohli zvolit jednu a více možností. Celkem se shromáždilo 290 odpovědí. Mezi nejvíce oblíbené aspekty u občanů patří klidný život, který zvolilo 72 respondentů (68,6 %). 48 ze 105 respondentů (45,7 %) uvedlo, že se jim na obci líbí blízkost přírody – zejména polních cest a okolních remízků, které se v přímé blízkosti obce nachází. Blížší kontakt se sousedy a dalšími obyvateli obce preferuje 45 občanů (42,9 %). Z důvodu polohy obce mezi městy Kladno, Slaný, Kralupy nad Vltavou a nedaleké vzdálenosti k Praze a tím pádem napojení na Pražskou integrovanou dopravu, oceňuje 28,6 % respondentů (30 osob) dobrou dopravní dostupnost. Pouze o 2 odpovědi méně – 28 vyskytů (26,7 %) – čítá kulturní a společenský život, který je v současné době v obci na vzestupu. Příznivé životní prostředí hodnotí kladně 21 občanů (20 %). Díky širokému, v poslední době zrekonstruovanému, komplexu služeb pro relaxaci a sport, uvedlo 17 respondentů (16,2 %), že jsou spokojeni se současným sportovním vyžitím. Pouze 11 respondentů (10,5 %) považuje bezpečnost v obci za dobrou. Z celkového počtu 105 respondentů se jedná o necelou desetinu respondentů. Na tuto oblast by proto bylo dobré se do budoucna více zaměřit a investovat například do kamerového systému. Vzhled obce se líbí pouhým 10 občanům (9,5 %), což určitě není dobrá vizitka pro obec jako takovou. Nejméně zastoupenými oblastmi jsou dostupnost pracovních příležitostí, se kterou je spokojeno pouze 7 respondentů (6,7 %). Variantu jiné zvolil 1 respondent (1 %), který však žádnou jinou oblast, kterou by si v obci oblíbil, neuvedl.

Graf 15: Největší aspekty oblíbenosti u občanů

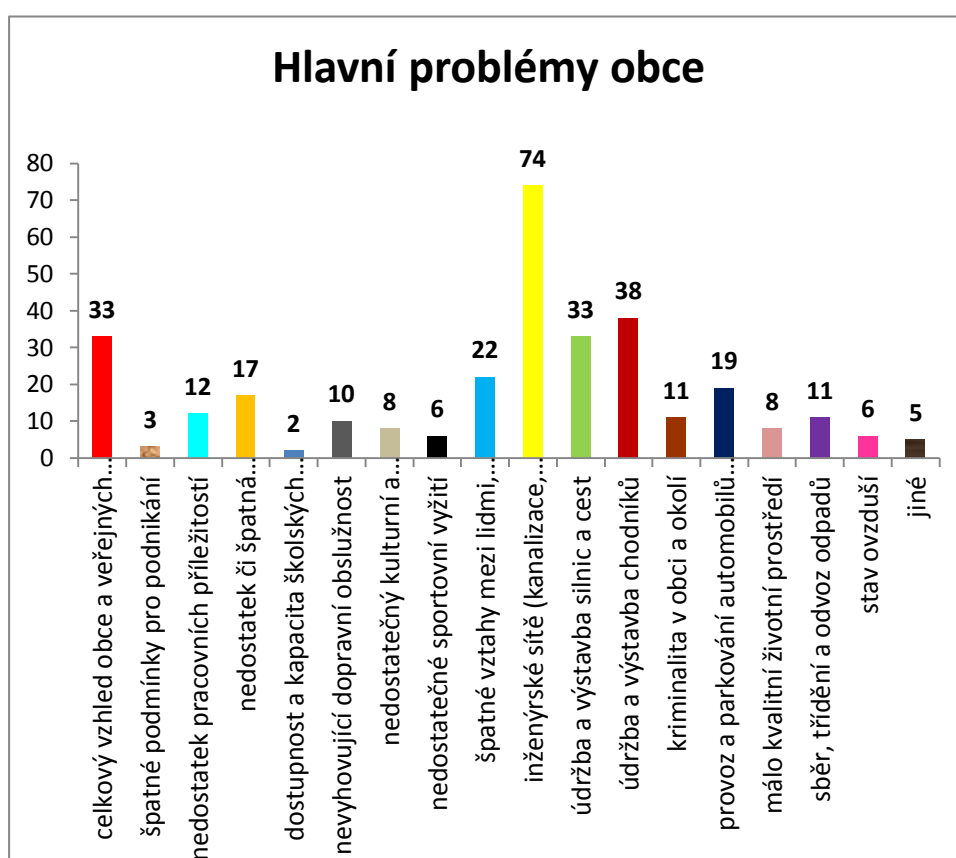
Zdroj: dotazníkové šetření

Hlavní problémy obce dle občanů

Na otázku hlavních problémů obce měli respondenti možnost vybírat z 18 oblastí včetně možnosti jiné. Mezi nejpalčivější problémy obce dle respondentů patří inženýrské sítě – zejména byla většinou občanů zdůrazněna potřeba vybudování obecní kanalizace. Tuto variantu zvolilo 74 respondentů (70,5 %). Výstavbu a pravidelnou celoroční údržbu chodníků považuje za důležité 38 respondentů (36,2 %). Se stejným výsledkem z dotazníku vyšly oblasti: celkový vzhled obce a veřejných prostranství a údržba a výstavba silnic a cest, pro které hlasovalo po 33 respondentech (31,4 %). Za hlavní problém obce považuje 22 respondentů (21,0 %) špatné vztahy mezi lidmi, nezájem lidí o obce a kulturní akce v obci. Další problémovou oblastí v obci, která trápí 18,1 % respondentů (19 osob) je provoz automobilů a jejich parkování. O dva respondenty méně – 17 odpovědí (16,2 %) – představují nedostatečné či špatně dostupné obchody a služby v obci. Nedostatek pracovních příležitostí uvedlo 12 respondentů (11,4 %). Problémovými oblastmi, které uvedl stejný počet respondentů, jsou kriminalita v obci a blízkém okolí a sběr, třídění a pravidelný odvoz odpadů v počtu 11 respondentů (10,5 %). 10 respondentům (9,5 %) připadá nevyhovující dopravní

obslužnost v obci. Málo kvalitní životní prostředí a nedostatečný kulturní a společenský život nevyhovuje 7,6 % respondentům (8 osob). Se současným stavem ovzduší a nedostatečným sportovním vyžitím není spokojeno po 6 respondentech (5,7 %). Oblastmi s nejnižším počtem respondentů jsou špatné podmínky pro podnikání – 3 respondenti (2,9 %) a dostupnost a kapacita školských zařízení – 2 respondenti (1,9 %). Variantu jiné zvolilo 5 respondentů. Mezi jejich nejčastější odpovědi patří kouř z komínů v zimním období, parkování autobusů hromadné dopravy či špatné řešení autobusových zastávek.

Graf 16: Hlavní problémy obce

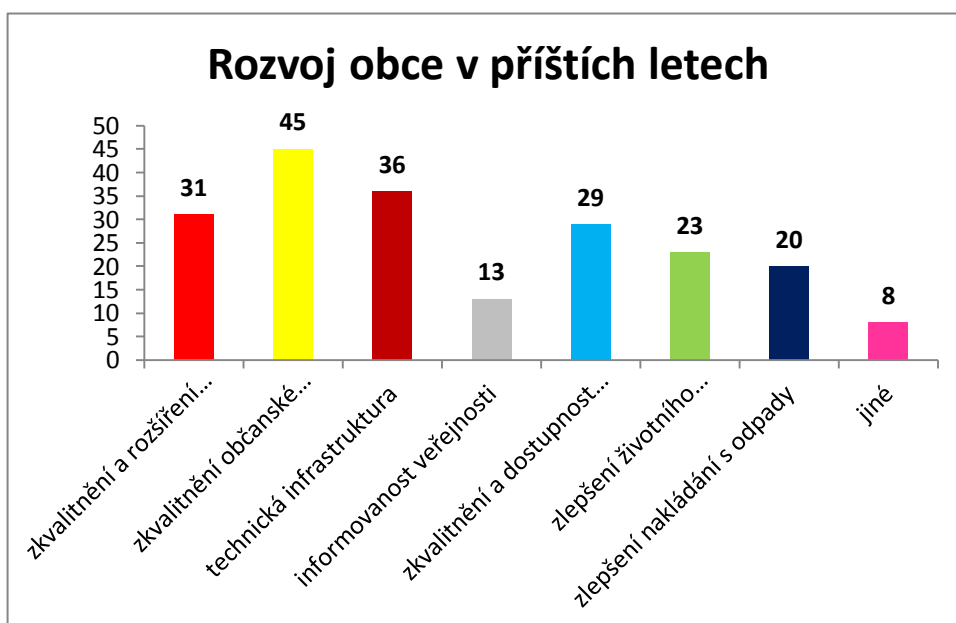
Zdroj: dotazníkové šetření

Rozvoj obce v příštích letech

Na otázku budoucího rozvoje obce měli respondenti možnost volit více variant. Mezi nejčastěji volenou oblast rozvoje patří zkvalitnění občanské vybavenosti, kterou zvolilo 45 respondentů (42,9 %). Technická infrastruktura je důležitá pro 36 respondentů (34,3 %). Zkvalitněním a rozšířením možností trávení volného času preferuje 31 respondentů (29,5 %).

29 respondentů (27,6 %) uvedlo jako nutný bod do budoucího rozvoje zkvalitnění a rozšíření možností trávení volného času. O 6 respondentů méně – 23 osob (21,9 %) – považuje za důležitý aspekt zlepšení životního prostředí a péče o krajinu. Pro 19 % respondentů (20 odpovědí) je nezbytné zlepšení nakládání s odpady. Posledním konkrétním bodem, kterým by se obec měla do budoucna více zabývat je informovanost veřejnosti, jež považuje za nutnou 13 respondentů (12,4 %). Jiné, v tabulce neuvedené aspekty budoucího rozvoje, uvedlo zbylých 8 respondentů (7,6 %). Mezi nejčastější odpovědi patří vybudování kanalizace, zlepšení vzhledu obce a obnovení polních cest a alejí.

Graf 17: Rozvoj obce v příštích letech

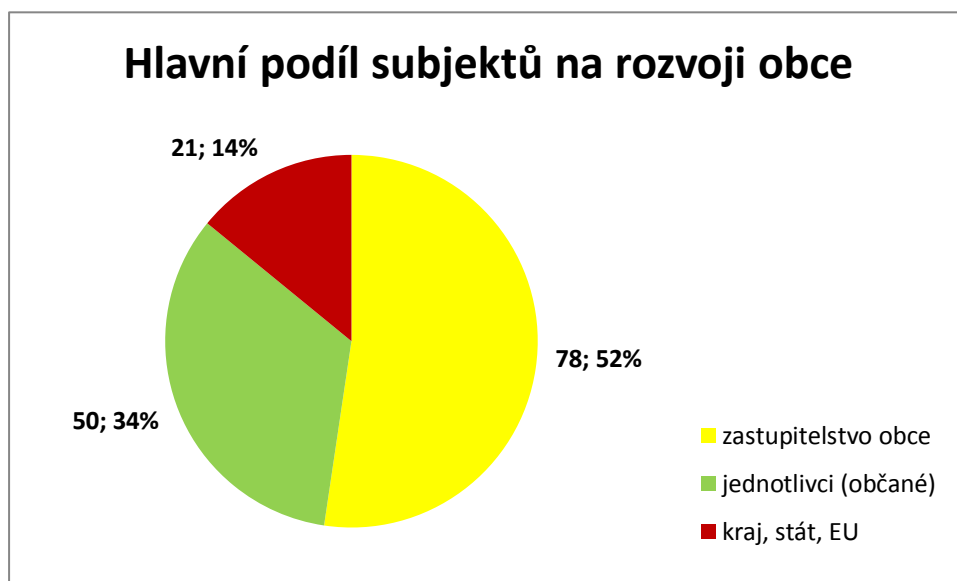

Zdroj: dotazníkové šetření

Hlavní podíl subjektů na rozvoji obce

Tabulka 18 udává názory respondentů, kdo má být podle nich v obci hlavním orgánem, který se podílí na rozvoji obce. Občané v tomto případě měli možnost, zvolit více variant, v případě, že si myslí, že se na obci podílí více než jeden z níže uvedených orgánů. Pro 78 respondentů (74,3 %) je podstatná práce obecního zastupitelstva. Jednotlivé občany uvedlo 50 respondentů (47,6 %). Hlavní podíl kraje, státu a EU zvolilo pouze 20 % respondentů - 21 osob.

Graf 18: Hlavní podíl subjektů na rozvoji obce

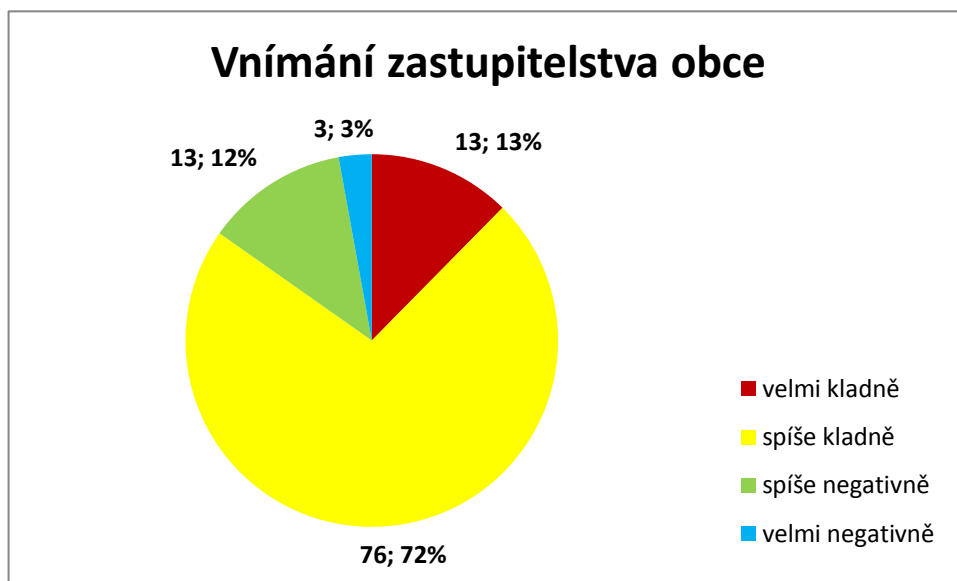

Zdroj: dotazníkové šetření

Vnímání obecního zastupitelstva občany

Spíše kladně vnímá obecní zastupitelstvo 76 z celkového počtu 105 respondentů (72,4 %). Stejně – po 13 respondentech – vnímají občané zastupitelstvo obce velmi kladně a spíše negativně (12,4 %). Pouze 3 občané mají velmi negativní postoj k místnímu zastupitelstvu (2,9 %). Pozitivním faktem pro současné zastupitelstvo je, že 89 místních občanů ze 105 dotazovaných jej hodnotí kladně.

Graf 19: Vnímání obecního zastupitelstva občany

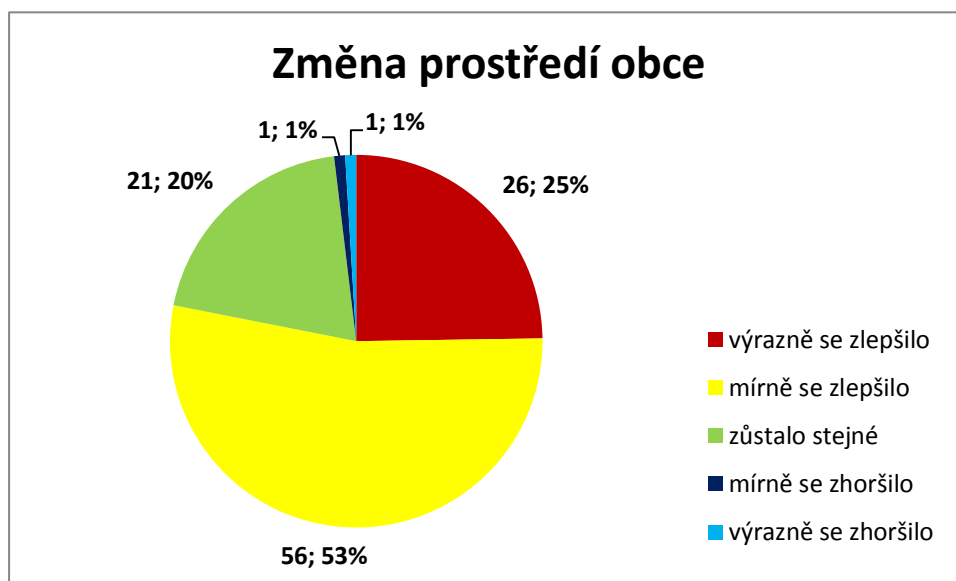

Zdroj: dotazníkové šetření

Změna prostředí obce

Prostředí obce se v posledních pěti letech dle 56 respondentů mírně zlepšilo (53,3 %). Výrazné zlepšení pociťuje 26 respondentů (24,8 %). Pětileté období beze změny prostředí připadá 21 respondentům (20 %). Po 1 respondentovi (1 %) připadá prostředí mírně horší a výrazně horší. Celkově lze z tabulky říci, že obecně zlepšení prostředí v počtu 82 odpovědí převažuje nad variantami, že prostředí zůstalo stejné nebo že se zhoršilo.

Graf 20: Změna prostředí obce

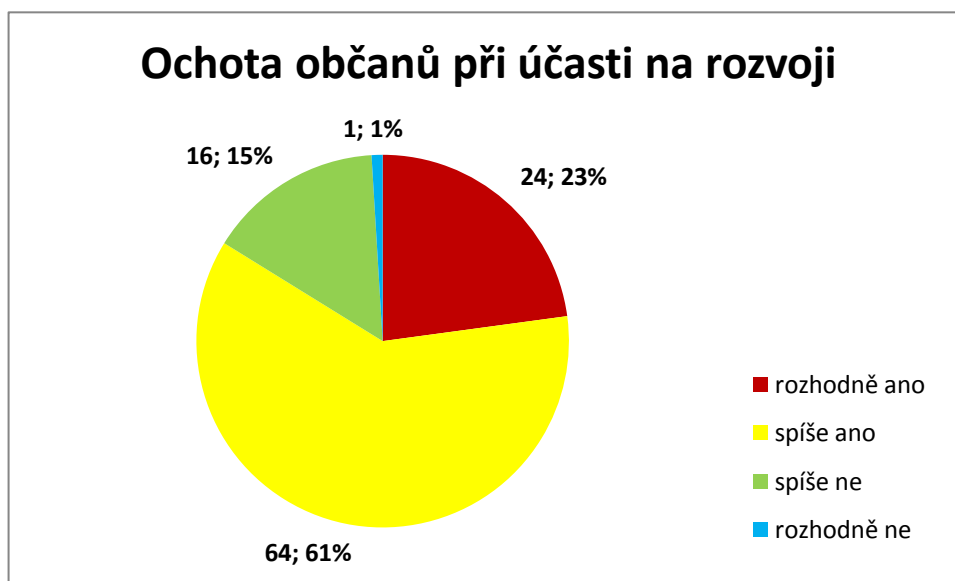

Zdroj: dotazníkové šetření

Ochota občanů při účasti na rozvoji obce

Z níže uvedené tabulky vyplývá, že 88 respondentů je ochotno se angažovat na místním rozvoji obce, což je pozitivní zpráva pro obecní zastupitelstvo i samotnou obec. Stoprocentní účast na rozvoji zvolilo 24 respondentů (22,9 %). Pro možnost spíše jsem ochoten/na něco udělat hlasovalo 64 respondentů (61,0 %), tato možnost je tak nejčtenější ze všech možných variant. Respondentů, kteří se spíše pomoci na rozvoji zdrží, je 16 (15,2 %). Pouze jeden z občanů uvedl, že se na rozvoji své obce rozhodně není ochoten jakkoliv realizovat (1,0 %).

Graf 21: Ochota občanů při účasti na rozvoji

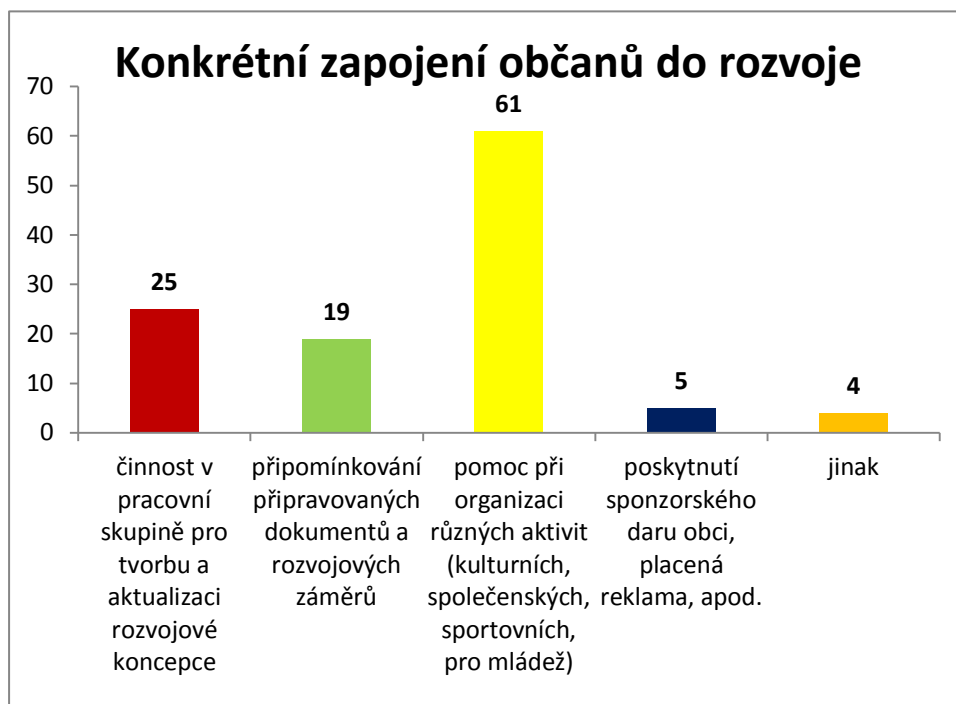
Zdroj: dotazníkové šetření

Konkrétní zapojení občanů v obci na rozvoji

V případě, že na otázku v předchozí tabulce 21, jestli jsou občané ochotni něco udělat pro rozvoj své obce, respondenti zvolili možnost spíše ano, případně rozhodně ano, mohli dále vybrat z následujících okruhů ty, ve kterých by byli ochotni se angažovat. Občané mohli vybírat jednu či více možností, v případě, že by se vzhledli ve více okruzích. Z celkového součtu 114 odpovědí zvolilo 61 respondentů (53,51 %) pomoc při organizování kulturních, společenských, sportovních akcí či akcí pro děti a mládež. Jedním z hlavních důvodů pro tento nejpočetněji zastoupený okruh je, že se v posledních 3 letech zvedla kvalita a četnost akcí pořádaných kulturní komisí a většina občanů se opět naučila tyto akce pravidelně navštěvovat. Tvorbou a aktualizací rozvojové koncepce obce by bylo ochotných se zapojit 25 respondentů (21,93 %). O šest respondentů méně – 19 odpovědí (16,67 %) – obsahuje připomínkování připravovaných dokumentů a rozvojových záměrů. Pozitivním bodem pro obec, ale zejména pro kulturní komisi při pořádání kulturních akcí či pro místní fotbalový tým je velmi užitečné poskytnutí sponzorských darů, které mohou výrazně pomoci při organizování společenských akcí, turnajů, apod. Tuto variantu upřednostňuje 5 respondentů (4,39 %). Poslední možnost, jak pomoci obci – jinak – zvolili 4 respondenti (3,51 %). Mezi hlavní způsoby, jak se realizovat v obci, respondenti uváděli činnost v zastupitelstvu a jeho

komisích či jejich větší účast na společenských akcích, vytváření a utužování přátelských vztahů se sousedy a podpora kroků, které mohou vést ke zlepšení rozvoje obce.

Graf 22: Konkrétní zapojení občanů na rozvoji

Zdroj: dotazníkové šetření

5.1.3 Vyhodnocení dotazníku

Hlavním cílem dotazníků bylo, prostřednictvím respondentů, zjištění současného stavu jejich spokojenosti s životem v obci, jak vnímají místní zastupitelstvo a hodnotí jejich dosavadní činnost či odvedenou práci předchozího zastupitelstva. Čeho si respondenti na naší obci považují a v čem má naopak nedostatky, které by bylo potřeba do příštích let odstranit, případně upravit tak, aby je občané vnímali kladně. Dotazník byl anonymní a dobrovolný. Určený pro obyvatele obce Koleč a přilehlých osad Mozolín a Týnec. Nejvíce dotazníků bylo vyplněno respondenty žijícími v Kolči, několik z Týnce, z Mozolína žádný respondent. Do osobních rukou bylo rozdáno 38 dotazníků, z nichž se vrátilo vyplněných 28, z čehož lze odvodit značnou ochotu občanů sdělit své názory a snažit se zlepšit život v obci. Zbytek tvořili dotazníky vyplněné přes online platformu Survio.com. Z výsledků dotazníků, zejména u volně strukturovaných odpovědí, vyplývá, že občané na větší spolupráci či pomoci obci nemají dostatek času, nemají v obci dobré vztahy s lidmi, případně nemohou pomoci ze zdravotních důvodů. Zbývající část respondentů, kteří zvolili jednu z předem nastavených

odpovědí, odpovídala na většinu otázek zpravidla kladně. Nashromážděné odpovědi jsou proto velmi cenným materiálem, který může být, v případě potřeby, obcí použit při tvorbě strategických plánů obce na další období, při plánování rozpočtů či získávání dotací. Zastupitelé se budou moci zaměřit speciálně na oblasti, o které jeví respondenti skutečně zájem a je zde značný předpoklad, že je budou v budoucnu využívat a nestanou se zbytečně vynaloženými finančními prostředky na plány, které by zůstaly bez využití.

Dotazování proběhlo celkem u 105 respondentů z celkového počtu 582 obyvatel, což v závěru představuje 18,04 %. Dotazníkového šetření se zúčastnilo více žen. Konkrétně o 27 respondentek více. Respondenti byli věkově zastoupeni převážně vyváženě ze všech věkových skupin od 15 let až po seniory, přičemž nejpočetnější skupinou bylo rozmezí 36-50 let. Nejvíce zastoupeni byli respondenti se středoškolským vzděláním. Z dotazníku také vyplynulo, že 50 respondentů žije v obci od narození. V současné době nejvíce respondentů pochází z Kolče. S celkovým životem v obci je spokojeno 96 respondentů, což je jedním z velmi důležitých aspektů pro další rozvoj obce. Mezi hlavní důvody nespokojenosti s životem v obci patří zejména absence čističky odpadních vod a kanalizace. Kanalizace patří též mezi hlavní nedostatek obce, který by bylo dobré v následujících letech vyřešit a kanalizaci po zajištění dostatečných finančních prostředků zajistit, konkrétně se jedná o přání 80 ze všech respondentů. Ze služeb chybí nejvíce respondentům ordinace lékaře v obci, kterou obec zvažuje již delší dobu. Tuto službu by uvítali zejména starší občané, kterým by tak odpadli problémy s dojížděním do okolních měst či obcí. V další části se dotazník zabýval kulturním a sportovním vyžitím v obci. Na otázku účasti na těchto akcích odpovědělo kladně více než 93 % respondentů. Zbýlých necelých 7 % uvedlo jako důvod neúčasti zejména zdravotní potíže, časové vytížení či špatné mezilidské vztahy. Mezi nejčastěji uváděné akce, které respondenti postrádají, patří koncerty a zájezdy na divadelní představení, které mají shodně přes 34 % každá. Další tematickou částí dotazníku je informovanost obyvatel o dění v obci. Nejčastějšími způsoby získávání informací z obecního úřadu jsou prostřednictvím čtvrtletního místního tisku – Kolečských novin, ze kterých čerpá více než 76 % respondentů, dále pak z internetových stránek obce a od přátel a známých. Mladší věkové kategorie získávají informace převážně prostřednictvím internetu a facebookových stránek kulturní komise, starší ročníky zejména z Kolečských novin a místního rozhlasu. Účast na veřejných zasedáních zastupitelstva je v obci obecně velmi nízká. O závěrečná usnesení ze zasedání je však mezi občany zájem. Mezi nejvíce ceněné aspekty, které občany na obci těší, patří klidný

život, který uvedlo 72 respondentů, dále pak dobré vztahy se sousedy a blízkost přírody. Důležitou oblast dotazníku představuje vztah k místnímu zastupitelstvu. Nejpočetněji zastoupenou skupinou, na otázku subjektivního vnímání zastupitelstva, je odpověď *spíše kladně*, kterou zvolilo přes 72 % respondentů a pro místní zastupitelstvo je to pozitivní informace. Nejvíce občanů též uvedlo, že právě zastupitelstvo má největší podíl na rozvoji obce – přes 74 %, z čehož vyplývá, že občané mají v zastupitele důvěru a prostřednictvím nich, sdělují jejich požadavky. Poslední částí dotazníku je budoucí rozvoj obce a ochota respondentů zapojit se do jeho dění. Pro převážnou ochotu pomoci hlasovalo 61 % respondentů, kteří dále uvedli jako nejčastější konkrétní oblast pomoci výpomoc při organizaci různých aktivit (kulturních, společenských, sportovních, pro mládež) v počtu 61 respondentů. Mírné zlepšení v rozvoji obce v posledních pěti letech pociťuje přes 53 % respondentů, což je určitě pozitivní reakce a do budoucích let důležitý posun, že si občané změn v obci všímají a hodnotí je převážně kladně.

Závěrem lze konstatovat, že dosavadní rozvoj obce respondenti hodnotí průměrně až kladně – známkou chvalitebně 42 respondentů a známkou dobře 46 respondentů. Co se týče celkové spokojenosti s životem v obci, 96 respondentů je v současné době spokojených, což je bezesporu pozitivní jev. Současné zastupitelstvo respondenti z největší části vnímají spíše kladně. Respondenti si uvědomují, že v obci proběhly v posledních letech rozsáhlé změny, co se týče rekonstrukcí významným budov v obci – tělocvičny a kulturního domu, zámku či místních komunikací, které, i přes využití dotační programy, musela obec spolufinancovat nemalými částkami. Jedním z největších plánů zastupitelstva a též přání většiny obyvatel, jak vyplynulo z dotazníků, je vybudování obecní kanalizace, která bude velmi finančně náročná a obec se na ni musí dostatečně připravit. Na otázku ochoty pomoci obci odpověděla kladně většina z respondentů – 88 občanů je ochotných přispět jakýmkoli způsobem či prostředky na rozvoji obce, z čehož vyplývá, že občanům není obec, kde žijí lhostejná a přejí si zde budovat podmínky a prostředí příhodné k životu jejich a jejich rodin, kde zde možná také jednou založí rodinu.

6 Diskuse

Druhou částí bakalářské práce je polostandardizovaný rozhovor. Rozhovor byl proveden se třemi zastupiteli – *paní starostkou Lenkou Skolilovou, panem místostarostou a jedním zastupitelem*. Rozhovor probíhal v respektující atmosféře, v klidném prostředí. Zastupitelé se tak mohli plně soustředit a promyslet si jejich odpovědi. Rozhovor sestává z 10 tematicky zaměřených otázek, které se týkají a volně navazují na dotazník situovaný pro občany obce a měl by tak poskytnout pohled z druhé strany na problémy a podněty týkající se současného či budoucího žití a rozvoje v obci. Odpovědi na jednotlivé otázky byly podrobně rozebrány. V následujících odstavcích bude u každé otázky uveden zpravidla jeden z dotazovaných se svou odpovědí, která nejlépe definuje problematiku, kterou v dané otázce řešíme.

Spokojenost zastupitelů s životem v obci.

Na otázku celkové spokojenosti *pan místostarosta* odpověděl, že by správný zastupitel nikdy neměl být plně spokojen. Stále by měl hledat a vidět případné nedostatky, které by bylo dobré v obci odstranit, případně nalézt vhodné řešení k jejich nápravě či zlepšení. Mezi nejpalčivější problémy pana místostarosty patří mezilidské vztahy, které by bylo dobré více stmelit, například při pořádání kulturních akcí v obci, kde mají občané možnost se lépe poznat a navázat tak vztah. Dále by uvítal větší účast mladší generace na dění v obci, jelikož právě u této věkové kategorie se předpokládá, že budou v budoucnu zakládat rodiny a bylo by dobré, aby vykonávali povinnou školní docházku v místní MŠ a ZŠ, a účastnili se kulturních akcí pro děti, čímž se zvýší jejich zájem o obec.

Podstata termínu rozvoj obce; shoda vnímaného termínu se skutečností

Pan zastupitel uvedl, že podle něj pojem rozvoj obce zahrnuje více oblastí. Jedná se zejména o širší poskytování služeb, péči o obecní majetek, údržba a celkový vzhled obce a možnosti sportovního a kulturního vyžití místních obyvatel. Dále upřesnil, že se obci poměrně daří, a to zejména v oblasti investování a péče o obecní majetek. Snaží se neustále udržet rozsah poskytovaných služeb pro obyvatele – mateřská školka, základní škola. Provozuje poštu (Pošta partner), knihovnu, snaží se vylepšit dětská hřiště, zlepšuje se i dopravní obslužnost – z důvodu napojení na Pražskou integrovanou dopravu. V posledních letech byly vytvořeny též předpoklady pro lepší sportovní a kulturní vyžití vybudováním tělocvičny a opravou kulturního sálu. Nejen v návaznosti na to, se zvyšuje počet kulturních akcí a nabídka sportovních kroužků.

Nejvíce ceněný aspekt na obci; hlavní klady obce

Otázce věnovala pozornost *paní starostka*. V první řadě oceňuje skutečnost, že se podařilo upravit územní plán a snížit počty ploch pro novou výstavbu. Hlavním přáním je, aby se z obce nestal příměstský satelit s enormním množstvím zástaveb. Takové zásahy do malé, poklidné obce nepřináší nic dobrého a v obci naruší mezilidské přátelské vztahy a venkovský charakter. Dále si velmi cení aktivních a nadšených místních spoluobčanů, kteří mají zájem o dění v obci a podílejí se na jejich pořádání a organizování a snaží se tak utužovat již několikrát zmíněné přátelské vztahy.

Pan zastupitel se vyjádřil k otázce, že si v obci nejvíce cení oprav místních komunikací v nejméně frekventovaných částech obce, které proběhly v posledních letech díky dotačním programům, o které obec zažádala. Dále provozu mateřské a základní školy v Kolči, jež ocení zejména mladé rodiny, kterým odpadne povinnost vozit děti do školských institucí do okolních obcí či měst.

Hlavní nedostatky obce; plán, jak na nich zapracovat

Mezi hlavní nedostatky obce patří dle názoru *pana místostarosty* kanalizace, která je plánována již několik let. Chybí však nemalé finanční prostředky, bez kterých ji není možné vybudovat a prostor, kam umístit čističku. K dalším nedostatkům se řadí projekty, na které bude rovněž potřeba vynaložit vysoké finanční částky a pokud možno využít některý z dotačních programů – vybudování sběrného dvora, rekonstrukce „Agitačního střediska“ a nalezení cesty k rychlejší opravě zámku a jeho areálu.

Pan zastupitel se domnívá, že by bylo též potřeba věnovat větší pozornost místnímu fotbalovému klubu FC Koleč, zejména je podpořit větší finanční částkou na údržbu hřiště a celého areálu a samotnou činnost. Neméně důležitý je problém relativně znečištěného ovzduší v topné sezóně z důvodu spalování nevhodného paliva (plastů a jiných odpadů) v některých místních domácnostech, kterým nezáleží nejen na životním prostředí, ale ani na ohleduplnosti k sousedním občanům.

Spolupráce občanů při budování plánovaných výstaveb, oprav, rekonstrukcí, atd.

Podle názoru *paní starostky* je nejtěžším úkolem nalézt cestu k tomu, aby občané začali mít o dění v obci větší zájem, aby si vybudovali bližší vztah k nově vzniklým projektům a dokázali ocenit práci nejen zastupitelů, ale i občanů, kteří se na nich podílí. Obec bude ráda za každého občana, který se třeba jen myšlenkou chce podílet na rozvoji obce.

Druhý z dotazovaných – *zastupitel* – je opačného názoru. Lidé v obci mohou naslibovat spoustu věcí, ale k samotným činům se pak již nemají a spolupráce mezi občanem a obcí tak zůstane na „mrtvém bodě“.

Pořádané kulturní a sportovní akce v obci, jejich případné rozšíření

Na otázku současných pořádaných akcí odpovídal *pan místostarosta* se slovy, že lidé preferují akce, které se v obci pravidelně opakují a vědí tak, co od nich očekávat. Nová akce většinou nemá takovou návštěvnost, a pokud se vyskytne nějaký problém či nedostatek, lidé jej často vnímají více, než kdyby nastal na jimi známé akci. Tím pádem může dojít ke ztrátě zájmu ze strany návštěvníků a opadnutí nadšení ze strany pořádající kulturní komise. Co se konkrétních akcí týče, zvýšil by četnost tanečních zábav alespoň na každé čtvrtletí místo stávajících dvou zábav do roka. A pamětní akci sraz rodáků a přátel obce, který se konal před dvěma lety, by pořádal pravidelně nikoli pouze při výročí, zejména starší občané by ho dle jeho slov jistě uvítali, jelikož ve vyšším věku již nemají takovou možnost mobility k návštěvě kulturních akcí v okolí.

Pan zastupitel se domnívá, že okruh pořádaných akcí není potřeba více navyšovat z důvodu malého zájmu ze strany občanů.

Smysluplnost myšlenky vybudování v obci ordinaci lékaře; otázka ochoty lékařů provozovat činnost v Kolči

Problematiku lékařské péče v obci vysvětluje blíže *paní starostka*. V současné době obec finalizuje plán budoucího využití dvoupatrového tzv. „agitačního střediska“, kde je plánováno zbudování ordinace. Zavedení lékařské péče v obci by bylo bezesporu přínosem, zejména pro starší občany. Paní starostka v předešlých letech provedla průzkum, ze kterého vyplynula spíše neochota lékařů provozovat v obci lékařskou ordinaci. Vize obce je provoz 2 dny v týdnu. V poptávce lékařů bude obec i nadále pokračovat a ordinaci nabízet za symbolickou cenu, podobně jako v okolních obcích.

Opačného názoru je *pan zastupitel*. Dle jeho názoru nemá obec takové předpoklady pro vybudování a dostatečné využití ordinace lékaře v obci v takovém rozsahu, aby se lékař v obci uživil.

Zaměření rozvoje obce v následujících letech

Z pohledu *pana místostarosty* je jedním z nejpálčivějších cílů vybudování kanalizace v obci, na kterou však obec nemá potřebné finanční prostředky. Dalším cílem je kompletní rekonstrukce tzv. „agitačního střediska“, na kterou by obec ráda využila některý z vhodných dotačních programů. Součástí agitačního střediska by měl být sběrný dvůr, jež je opětovně předmětem dotačních žádostí obce, prozatím bohužel neúspěšných. Tyto cíle jsou spíše v širokém časovém horizontu. Z časového hlediska bližšími a z finančního hlediska snáze uskutečnitelnými cíli je rekonstrukci chodníků a vybudování nových, případně oprava stávajícího, přechodu pro chodce a renovace autobusových zastávek poničených vandaly.

Další neméně důležité body k rozvoji uvedl *pan zastupitel*. Uvítal by zvýšení četnosti svozu odpadů, aby se zamezilo odpadkům, povalujícím se u přeplněných kontejnerů na tříděný odpad a rozšíření kamerového systému v obci, k zajištění vyšší bezpečnosti pro místní obyvatele.

Změna prostředí obce v posledních 5 letech, podstatné změny během tohoto období

K otázce se vyjádřila nejpodrobněji *paní starostka*, která má k provedeným změnám nejvíce informací. Mezi nejvíce podstatné změny, které mohli obyvatelé zpozorovat a ocenit, je oprava hlavních pozemních komunikací a potažení asfaltovým povrchem místo stávajících betonových panelů. Oprava byla provedena na nejfrekventovanějších místech – u mateřské a základní školy, dále pak u komunikací, jejichž povrch již dlouhou dobu nevyhovoval každodennímu používání. Dalším významným krokem k lepšímu je kompletní rekonstrukce kulturního domu, ze kterého je nyní komplexní centrum pro veškeré kulturní a sportovní aktivity v obci. V obci se po změnách v podmínkách České pošty, podařilo udržet místní poštovní úřad – v současné době Poštu Partner Koleč. Z důvodu změny v členech kulturní komise došlo též k výraznému zvýšení četnosti i kvality pořádaných kulturních a sportovních akcí v obci.

Vypracování „reálného“ plánu obce, plnění stanovené cíle

Otázku blíže specifikoval *pan místostarosta*. V roce 2017 schválilo zastupitelstvo „Plán rozvoje sportu“ a zatím se snaží jej dodržovat. Podporuje dotacemi fotbalový oddíl, vytváří přijatelné podmínky pro realizaci sportovních aktivit v tělocvičně a zlepšuje její vybavení. Byla podána žádost o dotaci na rekonstrukci dětského hřiště, sice zatím neúspěšně, ale bylo realizováno dílčí řešení, zakoupením některých nových hracích prvků. Připravuje se projekt

na vznik sportovní a klidové zóny. V roce 2019 byl schválen Strategický plán rozvoje obce pro roky 2019-2024, který vychází z provedených průzkumů mezi občany. K jeho zajištění je zde vypracována SWOT analýza s vymezením slabých a silných stránek, příležitostí a hrozeb. V roce 2019 se například podařilo realizovat v oblasti školství vybudování specializovaných učeben, z čehož vyplývá, že stanovené cíle jsou reálné, jen je nutné umět využívat dostupných dotačních programů, zajímat se o potřeby občanů a znát prostředí a okolí obce.

Na základě knižní publikace Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj od Josefa Bernarda, Jany Vobecké a kolektivu budou výsledky vlastního dotazníkového šetření zaměřeného na rozvoj obce Koleč porovnány se čtyřmi základními oblastmi, které se rozvoje venkovských obcí týkají a v knize popisují obecné závěry za sledovaná období – **ekonomika a vzdělání, demografická struktura obyvatel, lokální veřejný život a fungování samosprávy a politická participace.**

Vzhledem k značné blízkosti k Praze, ale i polohou obce mezi městy Kladno, Slaný a Kralupy nad Vltavou, je značná mobilita za prací. Téměř 20 % občanů má vyšší odborné a vysokoškolské vzdělání, což je způsobeno právě blízkostí k hlavnímu městu a potvrzuje to předpoklad dle studie Vobecké a Bernarda. Převážná většina občanů pracuje jako zaměstnanci, dále pak jako OSVČ. Studujících občanů je v obci necelá jedna desetina.

Dotazníkového šetření se z celkového počtu 105 respondentů účastnilo 17 osob v důchodu, tedy ekonomicky závislých osob. Dotazník byl určen pouze pro osoby starší 15 let, takže počet dětí není možné z dotazníku vyčíst. Co se týče migrační politiky, do obce se více občanů než těch, kteří zde žijí od narození. Jedná se o 55 přistěhovalých oproti 50 rodákům, jak vyplývá z dotazníku. V dětství se přistěhovalo pouze 11 obyvatel, zatímco zbylých 44 občanů, jak se dá předpokládat, se přistěhovalo v dospělosti, v již produktivním věku. S touto oblastí se pojí též otázka: Co se občanům na obci nejvíce líbí? Převážná většina z nich odpověděla, že klidný život, který je právě jedním z důvodů, proč se lidé do venkovských obcí stěhují, jak je patrné z knižní publikace od Vobecké. Dalšími často uváděnými odpověďmi byla blízkost přírody, kontakty se sousedy či již zmíněná kvalitní dostupnost pracovních příležitostí.

Obec Koleč disponuje širokou a pro aktuální počet obyvatel dostačující škálou služeb. Nachází se zde dva obchody se smíšeným zbožím, Jatka a řeznictví, Pošta Partner, tělocvična, mateřská a základní škola, fotbalové hřiště, víceúčelové hřiště a dvě dětská hřiště. Tělocvična

byla v posledních letech za využití dotačních prostředků kompletně zrekonstruována a poskytuje komplexní zázemí pro všechny druhy sportů všech věkových kategorií. Jak je již patrné z publikace, tři základní služby v obci, tedy obchod, základní školu a tělocvičnu obec nepostrádá. Druhá věc je spokojenost občanů s místními službami. Mezi nejčastěji uváděné problémy týkající se právě lokálního veřejného života obce patří nedostatek či špatná dostupnost obchodů a služeb, kterou zvolilo 17 občanů. Nedostatečné sportovní vyžití uvedlo 6 respondentů a nedostatečná dostupnost a kapacita školských zařízení připadá 2 respondentům. Stejný problém, který je uváděn v publikaci, se týká též naší obce. Obec sice disponuje dvěma obchody se smíšeným zbožím, avšak tržby nejsou příliš vysoké. Věkový průměr pravidelných zákazníků se pohybuje okolo 58 let, což svědčí o návštěvnosti zejména osob v důchodu, které nemají přílišnou možnost za nákupy dojíždět a jsou odkázáni na místní obchod, který je také podle toho velmi špatně zásoben a doplňován. Co se týče spolků, Koleč nepatří k většině venkovských obcí, kde bychom našli *Sdružení dobrovolných hasičů*, který v obci zanikl před mnoha lety. Obec je součástí *Dobrovolného sdružení obcí Budečsko*, které sdružuje 5 okolních obcí. Tyto obce navzájem hospodaří s finančními prostředky, pořádají společně akce a komunikují o problémech týkajících se právě jejich okolí. Dále se v obci nachází *Spolek králíkářů*, který je sdružením nadšenců a chovatelů všech ras králíků či *Český svaz včelařů*, který má v obci bohatou historii. V minulosti zde fungoval též *Čtenářský spolek Kaplíř Koleč*, který však činnost ukončil roku 1929. Před nedávnou dobou ukončil činnost spolek *Koleč pro všechny*, který se zabýval pořádáním širokého spektra kulturních a sportovních akcí zejména pro děti. V celkovém součtu lze konstatovat, že v současné době se v obci nachází 3 spolky místo dříve uváděných šesti. I tak ale obec s 582 obyvateli se řadí k rozvinutějším vzhledem k počtu spolků či sdružení.

Komunálních voleb roku 2018 se účastnila v Kolči pouze jedna strana Za krásnou Koleč s 9 kandidáty, což jak již vyplývá z knižní publikace od Vobecké, předpokládá nízkou volební účast. Ta ve skutečnosti opravdu nebyla vysoká, pouze 35,56 % občanů přišlo s hlasovacím lístkem prosadit svoji volbu. Druhým jasným bodem je, že počet kandidátů byl roven počtu mandátů, což není nejvhodnější situace, jelikož občané nemají v takovém případě potřebu k volbám chodit, když už je o výsledcích dalo by se říci, předem rozhodnuto.

7 Závěr

Rozvoj obce je nezbytnou součástí, která je rozhodující pro další posun obce k lepšímu. Rozvoj nezáleží pouze na samotné obci a jejím vedení, ale je nutné, aby se na dění v obci podíleli i sami občané, kteří prostřednictvím jejich zájmů mohou obec vylepšit „k obrazu svému“ a prosadit tak své zájmy a potřeby. Své zájmy mohou občané hájit na veřejných zasedáních, v diskusním fóru na internetových stránkách obce či osobně jejich účastní a podílením se na kulturních akcích či dobrovolnických událostech.

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo zhodnocení problematiky proměnných rozvoje obce Koleč a nalezení vhodných možností územní samosprávy, které mohou přispět k pozitivnímu rozvoji obce.

Obec má z roku 2019 nově vypracovaný strategický plán obce na roky 2019 – 2024, který vychází z, před časem obcí provedených, průzkumů mezi občany. V tomto období má dojít k dalšímu rozvoji obce, jež přispěje ke zkvalitnění života v obci a přilehlých osadách – Mozolíně a Týnci. V tomto plánu je specifikována rozvojová vize obce ve smyslu, že obec Koleč chce i nadále zůstat typickou vesnicí, ne však příměstským satelitem. Vesnicí, která se snaží o dlouhodobě udržitelný rozvoj, místem s příjemným životním prostředím, kde se snoubí příroda s prostorem pro volnočasové aktivity občanů. Obcí, která pečuje o kulturní dědictví i vzhled obce. Místem s kvalitní dopravní infrastrukturou do okolních měst a obcí, zejména pro děti do škol, dospělé do zaměstnání a dostatečnou nabídkou služeb. Místem, kde mají občané dobré mezilidské a sousedské vztahy a aktivně se podílejí na dění v obci.

Obec Koleč je na základě zjištěných informací a obecních podkladů přijatelným místem k životu lidí všech věkových kategorií. Vzhledem k jejímu umístění v regionu – mezi městy Kladno, Slaný, Kralupy nad Vltavou a značnou blízkostí k Praze – je vhodným místem zejména pro mladé rodiny s dětmi, kteří dojíždí do hlavního města do zaměstnání. Zastupitelstvo v obci hájí zájmy obyvatel, rozhoduje o nejpálčivějších problémech a snaží se maximálně využívat dotačních programů, grantů či příspěvků, které mají na budoucím rozvoji obce velký podíl. Proto by bylo dobré, aby zastupitel plnil funkci empatického, znalého zástupce obce, který bude občany respektován a mohl tak na co nejvyšší úrovni zastupovat zájmy občanů a tím přispět k lepšímu rozvoji obce.

8 Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika, obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd: Grada Publishing, a.s., 2009. 256 s. ISBN 978-80-247-2908-4

BERNARD, Josef, KOSTELECKÝ, Tomáš, ILLNER, Michal, VOBECKÁ, Jana. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2011. 236 s. ISBN 978-80-7419-069-8

BLAŽEK, Jiří, UHLÍŘ, David. *Teorie regionálního rozvoje*. 1. vyd.: Karolinum, 2002. 211 s. ISBN: 9788024619743

ČMEJREK, Jan, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru, Specifikace politického života v obcích ČR*. 1. vyd.: Grada Publishing, a.s., 2010. 240 s. ISBN 978-80-247-3061-5

KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava, PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 300 s. ISBN 978-80-7357-910-4

KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*, 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe*. 1. vyd.: Grada Publishing, a.s., 2015. 288 s. ISBN 978-80-247-5608-0

SKOKAN, Karel. *Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji*. 1. vyd.: Repronis Ostrava, 2004. 159 s. ISBN 80-7329-059-6

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 1

Ostatní zdroje

Financování obcí v ČR [online]. 2017 [cit. 2019-04-03]. Dostupné z WWW:
<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6743008>

Historie obce: Obec Koleč [online]. 2013 [cit. 2019-04-27]. Dostupné z WWW:
<http://www.kolec.cz/historie-obce/d-3344>

Klasifikace dotací. Portál na podporu rozvoje obcí ČR [online]. 2012 [cit. 2019-04-08].
Dostupné z WWW: <https://www.rozvojobci.cz/news/klasifikace-dotaci/>

Koleč, Týnec: Wikipedia [online]. 2012 [cit. 2020-01-19]. Dostupné z WWW:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Kole%C4%8D#/media/Soubor:Kolec_CZ_centre_from_S_154.jpg

Koleč: Wikipedia [online]. 2008 [cit. 2020-01-19]. Dostupné z WWW:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Kole%C4%8D#/media/Soubor:Kolec_CZ_centre_from_S_154.jpg

Oprava silnice v obci: Obec Koleč [online]. 2017 [cit. 2020-01-19]. Dostupné z WWW:
http://www.kolec.cz/vismo/gallery-viewer.asp?id_galerie=1133&width=412

Pojem samospráva, znaky a druhy [online]. 2001 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z WWW:
<https://www.epravo.cz/top/clanky/pojem-samosprava-znaky-a-druhy-15446.html>

Práva a povinnosti zastupitelů [online]. 2007 [cit. 2019-04-09]. Dostupné z WWW:
<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6272351>

Působnost a pravomoc obecního úřadu [online]. 2015 [cit. 2019-06-03]. Dostupné z
WWW: <http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/775-pusobnost-a-pravomoc-obecniho-/>

Příjmy a výdaje rozpočtu [online]. 2015 [cit. 2019-06-03]. Dostupné z WWW:
<http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/722-prijmy-a-vydaje-rozpocetu/>

Přístupy k vymezení venkova [online]. 2006 [cit. 2019-06-04]. Dostupné z WWW:
https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/js14/g_venkov/web/pages/02-pristupy-k-vymezovani.html

Samospráva, Portál na podporu rozvoje obcí ČR [online]. 2011 [cit. 2019-05-05].
Dostupné z WWW: <https://www.rozvojobci.cz/news/samosprava/>

Sociálně-demografická struktura v obci [online]. 2015 [cit. 2019-06-23]. Dostupné
z WWW: <https://www.obec-dzbanice.cz/socialne-demograficka-struktura-v-obci/d-1558>

Symboly – Koleč [online]. 2007 [cit. 2019-06-04]. Dostupné z WWW:
<https://rekos.psp.cz/detail-symbolu/id/c07da2e4-fa33-4da9-b69a-989fac9229d9>

Symboly obce: Obec Koleč [online]. 2007 [cit. 2019-04-27]. Dostupné z WWW: <http://www.kolec.cz/symboly-obce/d-1137/p1=1147>

Veřejný sektor, veřejné statky a služby [online]. 2011 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z WWW: <https://www.rozvojobci.cz/news/verejny-sektor-verejne-statky-a-sluzby>

Základné demografické znaky obce Batizovce [online]. 2018 (PDF). [cit. 2019-06-23]. Dostupné z WWW: <https://www.obecbatizovce.sk/aktuality/statisticke-informacie-o-obci-batizovce-331sk.html?ftresult=demografick%C3%A9+znaky+obce.pdf>

Zámek Koleč: Cesty a památky [online]. 2018 [cit. 2020-01-19]. Dostupné z WWW: <https://www.cestyapamatky.cz/toulava-kamera/120-zamek-kolec>

Zámek Koleč: Toulavá kamera [online]. 2018 [cit. 2019-04-29]. Dostupné z WWW: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1126666764-toulava-kamera/218562221500007/obsah/601499-zamek-kolec>

Přílohy

Příloha č. 1: obrazová příloha – obec Koleč

Zdroj: Wikipedia

Příloha č. 2: obrazová příloha – Týnec

Zdroj: Wikipedia

Příloha č. 3: obrazová příloha – Zámek Koleč

Zdroj: Cesty a památky

Příloha č. 4: obrazová příloha – oprava komunikace v obci

Zdroj: Obec Koleč

Příloha č. 5: Dotazník pro občany

Vážení spoluobčané,

jmenuji se Monika Dvořáková, jsem studentkou České zemědělské univerzity v Praze, kde studuji obor Podnikání a administrativa na Provozně ekonomické fakultě.

Pro potřeby své bakalářské práce, která se týká rozhodujících faktorů, které mohou ovlivnit budoucí rozvoj obce Koleč, Vám nyní předkládám dotazník, zabývající se právě touto problematikou. Dotazník je vypracován pro potřeby mé bakalářské práce, může být však též využit obcí jako podklad pro budoucí rozvoj obce z pohledu občanů.

Dotazník může vyplnit každý občan obce starší 15 let. Pokud není uvedeno jinak, označte vždy jen jednu z nabízených možností, případně napište svůj názor do volného prostoru k otázce. Vyplněný dotazník prosím odevzdejte do 31. 12. 2019 odesláním na emailovou adresu monika009@email.cz, nebo osobně.

Děkuji za Vámi strávený čas při vyplňování dotazníku.

Monika Dvořáková

1. Informace o respondentovi:

a) pohlaví

- muž žena

b) věk

- 15 – 25 let
 26 – 35 let
 36 – 50 let
 51 – 65 let
 66 a více let

c) nejvyšší dosažené vzdělání

- základní
 výuční list
 středoškolské s maturitou
 vyšší odborná škola
 vysokoškolské

d) sociální postavení

- žák, student
 zaměstnanec
 živnostník, OSVČ
 v domácnosti
 nezaměstnaný
 starobní důchodce
 invalidní důchodce/ZTP
 mateřská/rodičovská dovolená

e) délka pobytu v obci

- žijí zde od narození
 přistěhoval jsem se v dětství spolu s rodiči
 přistěhoval jsem se v dospělosti před více než 5 lety
 přistěhoval jsem se v dospělosti během posledních 5 let

f) část obce, kde žijete

- Koleč
 Mozolín
 Týnec

2. Jste celkově spokojen/a s životem v obci? (jestliže ne, uveďte proč)

- ano
 ne (uveďte prosím důvod): _____

3. Jaké služby v obci postrádáte? (max. 3 možnosti)

- cukrárna, kavárna
 bankomat
 ordinaci lékaře
 nic mi nechybí
 jiné, prosím uveďte: _____

4. Zúčastňujete se kulturních a sportovních akcí pořádaných v obci? (jestliže ne, uveďte proč)

- ano
 ne (prosím uveďte důvod): _____

5. Jaké kulturní akce v obci postrádáte? (max. 3 možnosti)

- sportovní akce
 divadelní představení v kulturním domě
 koncerty
 zájezdy na divadelní představení či jiné akce
 možnosti dalšího vzdělávání (kurzy...)
 udržování tradic – Mezinárodní den žen
 udržování tradic – Máje
 jiné, prosím uveďte: _____

6. Které problémové oblasti v obci by měly být v nejbližší době prioritně řešeny? Případně proč daný bod upřednostňujete? (max. 3 možnosti)

- sběrný dvůr: _____
 oprava dětských hřišť: _____
 agitační středisko: _____
 areál fotbalového hřiště: _____
 vybudování obecní kanalizace: _____
 rekonstrukce zámku: _____

7. Sledujete informace o dění v obci?

- pravidelně
 občas (cca 1x za měsíc)
 vůbec

8. Jakým způsobem získáváte informace od obecního úřadu, od kulturní komise? (max. 3 možnosti)

- z Kolečských novin
 z úřední desky a vývěsek
 z internetu (www.obeckolec.cz)
 z místního rozhlasu
 od přátel a známých
 z Facebooku (platí u akcí kulturní komise)
 jiné, prosím uveďte: _____

9. Jak hodnotíte dosavadní rozvoj obce? nejlepší 1 2 3 4 5 nejhorší

10. Co si představíte pod pojmem rozvoj obce?

- udržení tradic či identity venkova
 rozšiřování a zkvalitňování služeb
 pestrý společenský život
 kvalitní dopravní dostupnost
 široká škála pracovních příležitostí v blízkém okolí

11. Co se Vám v naší obci nejvíce líbí? (max. 4 možnosti)

- klidný život
 kontakty se sousedy a dalšími obyvateli obce

- příznivé životní prostředí
- blízkost přírody
- dostupnost pracovních příležitostí
- dobrá dopravní dostupnost
- kulturní a společenský život
- sportovní vyžití
- vzhled obce
- bezpečnost v obci
- jiné, prosím uveďte: _____

12. Co naopak považujete za hlavní problémy obce? (max. 5 možností)

- celkový vzhled obce a veřejných prostranství
- inženýrské sítě (kanalizace, vodovod, veřejné osvětlení, místní rozhlas)
- údržba a výstavba silnic a cest
- údržba a výstavba chodníků
- kriminalita v obci a v okolí
- provoz a parkování automobilů v obci
- málo kvalitní životní prostředí
- sběr, třídění a odvoz odpadů
- stav ovzduší
- nedostatek pracovních příležitostí
- špatné podmínky pro podnikání
- nedostatek či špatná dostupnost obchodů a služeb
- dostupnost a kapacita školských zařízení
- nevyhovující dopravní obslužnost
- nedostatečný kulturní a společenský život
- nedostatečné sportovní vyžití
- špatné vztahy mezi lidmi, nezájem lidí o obec a kulturní akce
- jiné, prosím uveďte: _____

13. Na co by se měl rozvoj obce v příštích letech nejvíce zaměřit? (max. 3 možnosti)

- zkvalitnění a rozšíření možností trávení volného času
- zkvalitnění občanské vybavenosti
- technická infrastruktura
- informovanost veřejnosti
- zkvalitnění a dostupnost služeb v obci
- zlepšení životního prostředí a péči o krajinu
- zlepšení nakládání s odpady
- jiné, prosím uveďte: _____

14. Kdo myslíte, že má mít hlavní podíl na rozvoji naší obce? Čí je to záležitost?

- zastupitelstvo obce
- jednotlivci (občané)
- kraj, stát, EU

15. Jak vnímáte zastupitelstvo obce (pokud negativně, proč?)

- velmi kladně
- spíše kladně
- spíše negativně
- velmi negativně

16. Jak se v posledních pěti letech změnilo prostředí obce?

- výrazně se zlepšilo
- mírně se zlepšilo
- zůstalo stejné
- mírně se zhoršilo
- výrazně se zhoršilo

17. Jste ochoten udělat něco pro rozvoj své obce?

- rozhodně ano
- spíše ano
- spíše ne
- rozhodně ne

Pokud ano, jak se můžete zapojit? (zatrhněte všechny vyhovující možnosti):

- činnost v pracovní skupině pro tvorbu a aktualizaci rozvojové koncepce
- připomínkování připravovaných dokumentů a rozvojových záměrů
- pomoc při organizaci různých aktivit (kulturních, společenských, sportovních, pro mládež)
- poskytnutí sponzorského daru obci, placená reklama, apod.
- jinak: _____

Děkuji za Vámi strávený čas při vyplňování dotazníku.

Příloha č. 6: Polostandardizovaný rozhovor pro zastupitele (otázky)

- 1) Jste jako zastupitel celkově spokojen/a s životem v obci? V případě, že ne, proč?
- 2) Co podle Vás znamená rozvoj obce? Myslíte si, že se naše obec skutečně rozvíjí, podle toho, jak vy osobně vnímáte pojem „rozvoj obce“?
- 3) Čeho si na naší obci nejvíce ceníte? Co považujete za hlavní klady?
- 4) Co naopak považujete za hlavní nedostatky obce? Na čem by bylo dobré zapracovat?
- 5) Myslíte si, že vybudování a zhotovení nejpálčivějších problémů obce jako je kanalizace, sběrný dvůr, oprava agitačního střediska či rekonstrukce zámku může přimět občany k větší spolupráci s obcí?
- 6) Myslíte si, že by se měl v obci rozšířit a zpestřit okruh pořádaných kulturních a sportovních akcí? Které by to dle Vás měly být?
- 7) Má obec vypracovanou nějakou analýzu, zda je v naší obci smysluplné budovat ordinaci lékaře, a zda se vůbec podaří sehnat lékaře, který by zde chtěl tuto činnost provozovat? Proběhl již nějaký předběžný průzkum, oslovení lékařů, kteří by na tuto službu přistoupili?
- 8) Na co by se měl rozvoj obce v příštích letech nejvíce zaměřit?
- 9) Jak se podle Vás v posledních pěti letech změnilo prostředí obce? Došlo podle Vás k podstatným změnám, které mají kladný dopad na rozvoj naší obce?
- 10) Má obec vypracovaný plán rozvoje, který je podle Vás reálný a může být v následujících letech v obci uskutečněn? Nebo se většinou jedná jen o zbožná přání?